

Odprite strani

stran 4:
JUTRI OB 17. URI V DAVČI

ljubljska banka
Gorenjska banka Kranj
GORENJSKA BANKA
FORMULA PRIHRANKA

Množični tek

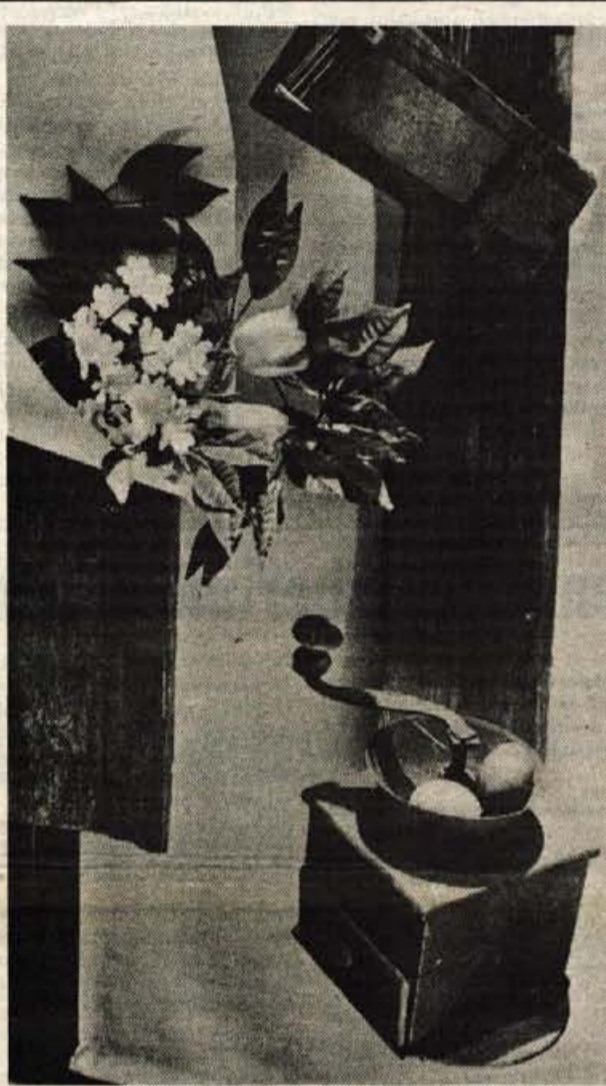
Duplje, 30. marca - Jutri, 31. marca, ob pol štirih se bo pred osnovno šolo v Dupljah začel množični tek po poteh Kokrškega odreda, nadomestilo smučarskega teka, ki je pozimi zaradi pomanjkanja snega odpadel. Prijave bodo sprejemali uro pred startom, startnina pa je za odrasle 20, za otroke pa 10 dinarjev. Organiziran bo tudi pohod od Dupelj proti Strahinju in nazaj. Kategorij bo 29, od mlajših cicibanov do vseh pionirskih, mladinskih, članskih in veteranskih kategorij. Tekli bodo tudi vojaki, miličniki in teritorialci. Proge bodo dolge od 600 metrov do 12 kilometrov.

J. K.

Letalska bomba med starim železom

Jesenice, 28. marca - Tudi druga vest prihaja iz jeseniške železarnice. Na t.i. skladišču za pripravo vložka oziroma odpadnega železa v talilnici, obrat Jeklarna, so med sortiranjem odpadnega železa našli na letalsko bombo. Bombo so dvignili s kupa z žerjavom, jo odvedli proč in zavarovali. Strokovnjaki so ugotovili, da gre za neaktivirano probno letalsko bombo, dolgo približno en meter. Na podobna "najdišča" med starim železom, ki ga uvažajo z vseh koncev sveta, v železarni večkrat naletijo.

H. J.

Velikonočni prazniki so letos prvič zaživel tudi v izložbah. Takole je uredil Elitine izložbe v Kranju aranžer Janez Košnik. Foto: F. Perdan

Pobuda jeseniških kmetov

Moratorij za nepremičnine

Radovljica, 27. marca - Zbor združenega dela jeseniške občinske skupščine je na nedavni seji podprl pobudo delegacije združenih kmetov, naj bi do uveljavitve novega zakona o zadrugah in do nove organiziranosti kmetov na Jesenicah veljal moratorij za vse nepremičnine, ki so v lasti oz. v upravljanju poslovne skupnosti KŽT - Temeljne organizacije kooperantov (TOK) Radovljica. Kmetje iz jeseniške občine, ki se že pripravljajo na ustanovitev svoje zadruge, kar je njihova zakonska možnost in dolgotrajna želja, se namreč bojijo, da bi jim TOK Radovljica še pred "razvezo" odtujil nepremičnine. Gre za nekaj zemljišč, za zadržne domove in zbiralnice mleka. Direktor TOK-a Marjan Pogar zagotavlja, da je strah odveč in da že doslej ni bilo skorajda nobenega prometa z nepremičninami; kar pa ga je bilo, je bilo v soglasju z jeseniško občino in s kmeti.

Na torkovi seji radovljiškega izvršnega sveta so se strinjali s pobudo jeseniških kmetov in so jo podprli, sicer pa so dejali, naj do sprejema novega zakona o gozdovih velja moratorij za sekane lesa tudi na zemljiščih nekdanjih agrarnih skupnosti.

C. Z.

Tudi bog zna biti trmast

Letošnja zima za turistične delavce in žičničarje pomeni novo naravno katastrofo. Žal ne le zato, ker sneg vsako zimo bolj skopari, ampak tudi zato, ker se še vedno ne znamo upreti dejstvu, da "nam bog diktira sezono", je na torkovem posvetu ugotavljal Miro Pretnar iz Splošnega združenja za gostinstvo in turizem.

Spoznanje turističnih delavcev, da se je tej diktaturi končno treba upreti, bo morda zblížalo tiste, ki naj bi skrbeli, da gorenjski zimski turizem le ne bo prisiljen zapreti vrat. Morda pa zato, ker so šele tri katastrofalne zime prisilile hotelirje in žičničarje, da začnejo vsaj razmišljati, kaj lahko skupaj naredijo za lastno preživetje. Žičnice so pač še vedno pogoj, da se zimski turizem v nekem kraju izplača. Letošnje izkušnje prevažanja turistov na tuja smučišča to le še potrjujejo. Prvič prevozi niso poceni, drugič trpi izvenpenzijska ponudba, tretjič (kar pa je tudi pomembno) pa turisti, ki so se letos vozili v Avstrijo pravijo, da bodo drugo zimo raje tudi "stanovali" kar tam.

Če tokrat ne omenjamo kvalitete naših žičniških in drugih storitev, pa je nujno, da začnemo s celovito akcijo zasneževanja naših smučišč. Nedopustno je namreč, da nikakršno vreme ne more preprečiti ureditve proge za smučarska tekmovanja ali skakalnice, nemože pa je na primer v Kranjski gori zasnežiti vsaj 800 kvadratnih metrov smučarskih prog za turiste. Teh namreč ne zanima, zakaj se v Avstriji lahko dogovorijo (in načrte tudi uresničujejo) za zasneževanje smučišč, pomembno je le, da lahko smučajo. Tudi jih ne briga ali naše turistične organizacije dobijo ugodne kredite, ali so naša podjetja uspešne družbe ali zgubaške delovne organizacije, ali smo sposobni zagotoviti denar za topove in zasneževanja...

Če se vrnemo spet k diktaturi, potem je pač treba ugotoviti, da smo z nekaterimi vrstami diktature pri nas opravili. Pri snežni diktaturi z neba se bo težje dogovarjati, kajti menda tudi bog zna biti trmast. Še posebej s tistimi, ki brez truda čakajo na njegovo usmiljenje.

V. Stanovnik

V Iskri Kibernetiki

Stečaj razvojnega centra

Kranj, 30. marca - Kranjska SDK je sodišču predlagala stečajni postopek za Razvojno-tehnološki center (RTC) Iskre Kibernetike. Kot pa vedo povedati predstavniki občinskega sindikata in novega vodstva Kibernetike, RTC obstaja tako rekoč le še formalno-pravno, saj so se nekdanji tozdi pred časom formalirali kot podjetja, le registrirali jih še niso. Tedaj so po drugih oddelkih tovarne razporedili precejšnje število od 180 tam zaposlenih delavcev.

Formalni tozdi RTC, ki ima račun že 60 dni blokirani, in ki mu, kljub formalnemu statusu, grozi stečaj, ni edini v Kibernetiki, ki mu gre slabo. Novi direktor Kibernetike Milan Mežek je povedal, da sta na »hierarhični lestvici« v najslabšem položaju še oddelka Vzdrževanje in Sestavni deli. Kritično je tudi v Orodjarni in Stikalih.

D. Z.

Stanovanjska posojila

Novo merilo

Radovljica, 27. marca - Na osnovi javnega razpisa, ki bo v objavljen v kratkem, bodo v radovljiški občini razdelili za gradnjo in prenovo zasebnih stanovanj in stanovanjskih hiš 2,2 milijona dinarjev. Kot smo slišali na torkovi seji radovljiškega izvršnega sveta, pa bo v primeru, če bo zadosti denarja, jeseni še en razpis. Pogoji za pridobitev posojila so podobni kot prejšnja leta (stalno bivališče v občini, veljavna gradbena dokumentacija, objekt zgrajen najmanj do tretje gradbene fa-

ze, kreditna sposobnost), obrestna mera pa je 10-odstotna. Pravilnik določa, da se posojila ne revalorizirajo, temveč pospešeno odplačujejo in sicer tako, da se na vsake pol leta skladno s porastom plač v Sloveniji poveča obrok. Med merili, ki vplivajo na višino posojila, je letos nov kriterij: prisilicu, ki živi v družbenem stanovanju in sklence pogodbo, da bo to stanovanje izpraznil do določenega roka, se lahko dodeli najvišje možno posojilo in sicer neodvisno od ostalih meril (višina osebnega dohodka, stanovanjske razmere, namen posojila...).

C. Z.

Čiščenje v Kamni gorici

Kamna gorica - Veliko očistevalno akcijo pripravljajo jutri (sobota) v krajevni skupnosti Kamna gorica v radovljiški občini. Krajevna skupnost, ki bo imenovala tudi posebno komisijo, da bo spremljala celo leto urejenost kraja (in ob koncu leta podelila priznanja), bo poskrbela, da bodo 11. uri vse, kar bodo krajani "nabrali" po podstrešjih... odpeljali tovarnjaki iz Plamena iz Kroke. Akcija pa se bo začela ob 9. uri. V akcijo bodo sodelovali tudi učenci šole iz Lipnice in gojenci iz Zavoda Matevža Langusa.

A. Z.

Po poti spominov

Radovljica, 30. marca - Občinska konferenca Socialistične zveze pripravlja danes (petek) opoldne v knjižnici A. T. Linhart v Radovljici predstavitev občinskega zbornika o spomenih, spominskih obeležjih in padlih borcih NOV ter aktivistih OF v občini. Po predstavitvi knjige Po poti spominov pa bo tudi pogovor z akademikom Cirilom Zlobcem, kandidatom Socialistične zveze Slovenije za člana predsedstva Republike Slovenije.

A. Z.

V naši prodajalni na Jesenicah vam nudimo ženska oblačila za pomladne dni po zelo ugodnih cenah.

GORENJSKA

OBLAČILA

Novi delovni čas trgovine od 1. aprila dalje:
od 16. do 19. ure,
razen ob sobotah

PRED VOLITVAMI

PRED VOLITVAMI

Nosilci list za družbenopolitični zbor radovljiške občinske skupščine

Svoboda je svoboda izbire: v gospodarstvu, politiki in vsakdanjem življenju

Radovljica, 27. marca - V radovljiški občini so štiri strankarske liste s kandidati za poslance družbenopolitičnega zbora občinske skupščine, poleg list pa je še sedem neopredeljenih kandidatov. Žreb je določil, da bo na volilnih lističih na prvem mestu zapisana lista ZKS - Stranke demokratične preno-ve, na drugem lista Socialistične zveze, na tretjem lista ZSMS - liberalne stranke, na četrtem lista Demosa - združene opozicije radovljiške občine, na koncu pa so neopredeljeni kandidati. Nosilec liste ZKS-SDP je Janko Stušek iz Lesc, sicer sekretar predsedstva občinskega komiteja ZKS-SDP Radovljica, prvi na listi Socialistične zveze je Pavel Žerovnik iz Radovljice, predsednik radovljiškega

izvršnega sveta, nosilec liste ZSMS - liberalne stranke je Jože Dežman iz Lesc, zgodovinar v Gorenjskem muzeju v Kranju, nosilec Demosove liste je Vladimir Černe iz Radovljice, direktor Inženiringa Bled, neopredeljeni kandidati pa so: Franc Cvetek, Katarina Knaflič, Jože Langus, Franc Stare, Maksimilijan Špič, Stane Košnik in Miha Potočnik. Vsem nosilcem list smo zastavili enaka vprašanja, volilci (bralci) pa naj sami presodijo, čigavi odgovori povedo največ in kateri listi bi dali svoj glas.

Janko Stušek

Pavel Žerovnik

Jože Dežman

Vladimir Černe

I. V predvolilnem času je slišati veliko obljub, kaj vse bodo naredile posamezne stranke in kandidati; manj besedi pa je o tem, kako naj bi povečali (občinsko) pogačo, ki naj bi jo razdeljevali in ki naj bi bila tudi podlaga za uresničevanje obljub. Zanima nas vaše stališče o tem, kako naj bi v občini povečali družbeni proizvod in si ustvarili možnosti za bogatejše življenje?

Janko Stušek: "Ker je potrebno v gospodarstvu takoj ukrepati, realno ni mogoče računati na povsem nove programe in zmogljivosti, pač pa mnogo bolj na rezerve in sprostitve zasebnih gospodarskih pobud ter na organizacije z donosnimi programi. Še vedno smo bolj izvozna kot uvozna občina, vendar nam zdaj to zaradi precenjenega dinarja celo bolj škoduje, kot koristi, dolgoročno pa je takšna usmeritev dobra in pomeni rezerve. Še vedno smo turistična občina, vendar lanskega za deset odstotkov manjšega števila nočnin nismo zmogli z ničimer nadomestiti. V ZKS-SDP vidimo možnost realnega povečanja družbenega proizvoda tudi v zmanjšanju občinske družbene porabe, v krepitvi obrti in proizvodnega podjetništva, v tem, da bi kmetije postale gospodarske enote z dvojno ekonomijo, rezerve pa so tudi v kadrih, v prodornejših, bolj prilagodljivih in učinkovitejših vodstvih organizacij... Večje možnosti za realno povečanje družbenega proizvoda so na republiški in ne na občinski ravni in so odvisne predvsem od borbenosti in poguma republiških delegatov."

Pavel Žerovnik: "Z dogovorno ekonomijo smo si v družbi povzročili precej škode, tržnega gospodarstva pa si tudi ni mogoče zagotoviti z odloki in dekreti. V prehodnem obdobju bo prihajalo do protislovij med delom in kapitalom, prišlo bo tudi do socialne ogroženosti delavcev in do "napada" na pravice, ki so jih pridobili v preteklosti. To se že dogaja."

Družbeni proizvod je mogoče povečati s spremenjenim odnosom do dela, s podjetništvom, z zmanjšanjem porabe in povečanjem posamične in družbene produktivnosti, z razbremenitvijo gospodarstva... Trg z vsemi elementi gospodarske prisile mora urejati gospodarstvo, ne pa intervencije in poseganja v delitev in prazdelitev, kar je bila dosedanja praksa. Na večjo gospodarsko motiviranost, s tem pa tudi na večjo ponudbo, kakovost in konkurenčnost, česar nam manjka, lahko vpliva tudi enakopravna davčna politika. Posebno skrb bomo posvetili turizmu, trgovini, obrti, manjšim proizvodnim enotam in kmetijstvu. Spodbujali in podpirali bomo zasebno pobudo, tudi zato, ker je podjetje, ki plačuje davke in prispeva k rasti družbenega proizvoda, več vredno kot zubarško državno (družbeno) podjetje, ki nima nima nikdar zadosti finančnih injekcij."

Jože Dežman: "Na volitve ne gremo kot sovražniki drugih strank. Gre nam za tako vodilne družbe, da bomo preživeli krizo in živeli bolje. Ljudje, ki jih kandidiramo v družbenopolitični zbor, zagovarjajo projekte, ki se nam zdijo uresničljivi. Pri tem izhajamo iz strankinoga načela, da je svoboda za nas svoboda izbire: v vsakdanjem življenju, na področju gospodarstva in v politiki."

Vladimir Černe: "Učinkovita, strokovno usposobljena in javnemu nadzoru izpostavljena občinska uprava lahko veliko prispeva k ustvar-

jalnosti na vseh področjih delovanja občanov; temeljni vzvod za spodbuditev ustvarjalnosti pa je kakovostna davčna politika, ki naj bi spodbudila povečanje proizvodnje v vseh gospodarskih panogah. Da bi povečali družbeni proizvod, bo treba zagotoviti racionalno skupno porabo denarja in javno ugotavljati njegove učinke, skrbeti, da dobra podjetja ostanejo dobra ali postanejo še boljša in da se slabša izboljšajo s podjetniškimi ukrepi (vlaganje tujega, predvsem slovenskega kapitala, delavske delnice...). Razvoj turizma je mogoče pospešiti z družinskimi penziji in regeneracijskim turizmom, kmetijstvo z družinskimi kmetijami, obrtništvo s primerno davčno politiko in zaščito obrtništva. Potrebni bodo tudi ukrepi za omejitve črne ekonomije, ki "odnaša" 25 do 30 odstotkov družbenega prihodka oz. povzroča temu primerno večjo obremenitev ostalih davkoplačevalcev."

II. Kako si zamišljate nadaljnji razvoj radovljiške občine?

Janko Stušek: "Razvoj občine je odvisen od razvoja Slovenije, le-ta pa od svoje samostojnosti in neodvisnosti. Če nimamo pravice nad porabo denarja, ki smo ga ustvarili (in obveznosti, ki so večje od možnosti ustvaritve!), potem tudi nimamo možnosti razvoja, ki si ga želimo in zmremo. Možnosti razvoja radovljiškega gospodarstva so v tem, v čemer ima tradicijo in komparativne prednosti: v trgovini, turizmu, živinoreji, nekaterih kmetijskih kulturah pa tudi v delu industrije, ki ima v občini korenine. To industrijo je le treba rešiti prevelikih družbenih spon in jo oklestiti sistemske okostenosti."

Za turistični in siceršnji razvoj občine bo treba urediti komunalno in prometno infrastrukturo: predvsem blejsko obvoznico in gorjansko "dovoznico" ter čistilne naprave. Ali potrebujemo avtomobilsko cesto ali ne, je vprašanje, ki ima že vnaprej znan odgovor: predor je prevrten, cesta do Vrbe pa v gradnji! Naša naloga je, da cesto speljemo tako, da bo čimmanj boleča za naravno in družbeno okolje in da namesto cestninske postaje raje postavimo ob njej infrastrukturne gospodarske objekte."

Zdravstvo in šolstvo sta tudi v radovljiški občini najboljše vprašani splošne porabe. Menim, da naj bo šolstvo državno-nacionalna politična nevtralna institucija, katere predstojnik odgovarja ustanovitelju, učitelji pa predstojniku. V zdravstvu je treba obdržati sedanje družbeno načelo zdravstvenih storitev in družbeni nacionalni zdravstveni razvoj, sprostiti zdravstveno zasebno pobudo in tveganje, pripraviti občane na razmere, da bodo prevzeli večji del lastnega zdravstvenega rizika na svojo odgovornost ter osebno ceno, zdravstvenim storitvam pa ugotoviti pravo ceno in za to ceno določiti bolj natančnega plačnika ali soplačnika."

Pavel Žerovnik: "Brez ambicioznih ciljev in denarja se ne da veliko storiti. Ko se v predvolilnem času nekoliko več kot običajno srečujem z ljudmi, ugotavljam, da prihaja med njimi do razpoloženskih nihanj o preteklosti in prihodnosti. Do včeraj smo večasih bolj kritični, kot je treba, do jutri pa negotovi in verjetno tudi premalo odločni."

Kako si zamišljam nadaljnji razvoj občine? Če se bomo hoteli še bolj vključiti v razviti svet, bomo morali opustiti tiste programe, ki jih svet

zaradi previsokih stroškov ne prizna. Regulirati bomo morali lastnino, zagotoviti enakopravne možnosti za delo, gospodarjenje, življenje in razvojno strategijo, v turizmu pa izboljšati zunajpenzijsko ponudbo (to velja zlasti za Bled, postopno pa tudi za Bohinj) in doseči boljše izrabo zmogljivosti pred glavno sezono in po njej."

Jože Dežman: "Navajam nekaj naših razvojnih usmeritev. V radovljiški graščini uredimo razvojni center za podjetništvo, ustvarimo trg delovne sile in poskrbimo, da bo zavod za zaposlovanje postal borza dela, ustanovimo sklad za odpiranje novih delovnih mest, strokovnjake zaposlimo doma, odpravimo računalniško nepismenost, s cenami in davčno politiko preprečimo pozidavo kmetijske zemlje, vrnimo kmetijstvu košenice, ki so se zarasle, izboljšamo naše hotele in gostinske lokale in spoznajmo, da razvoj turizma ni v betoniranju narave. Kar zadeva okolje, poudarjamo, da je za novogradnje dovolj prostora znotraj obstoječih naselij in da je mogoče z razumno rabo obstoječih energetskih virov ustvariti potrebno akumulacijo za prestrukturiranje v dolgoročno perspektivne panoge. Obnovimo Radovljico v kulturno mesto, varujemo vso naravo in tudi Triglavski narodni park, ohranimo življenje v visokogorskem svetu! Na področju skupnih potreb se zavzemamo za dograditev srednješolskega centra, za to, da bi mlade študirali za sodobne tehnologije in da bi bilo več razumevanja za 2500 invalidov v občini, za to, da bi bilo zdravstveno in socialno varstvo zagotovljeno vsem, tudi tistim, ki pomoči ne znajo poiskati ali se je sramujejo, za to, da bi bilo v kulturi in telesni kulturi več strokovnjakov in da bi ustanovili servis za bogatejše preživljanje prostega časa. Krajevne skupnosti spremenimo v občine in preverimo izdatke, ki jih dajemo za državo."

Vladimir Černe: "Nadaljnji razvoj občine mora temeljiti na prirodnih danostih in sposobnosti občanov. Turizem, obrt, trgovina in kmetijstvo so panoge, ki imajo še velike razvojne možnosti. Razvoj teh panog bo tudi omogočil zaposlovanje presežne delovne sile, sicer pa bo zaposlovanje treba spodbujati s primerno davčno politiko. Prostorski razvoj občine mora temeljiti na ohranjanju krajinskih značilnosti, negovanju narodnih tradicij, strogem varovanju plodne zemlje in ostrem naravovarstvenem nadzoru. Z obnovo posameznih razpadajočih in neobljudenih objektov v gospodarske namene (družinski penziji itd.) se bo vrnilo življenje v opuščene zgradbe, naselja, vasi, dele pokrajine, planine... Že zgrajene komunalne objekte in naprave je treba pravilno vrednotiti, vzdrževati in dopolnjevati, da bodo ob največji izkoriščenosti nudili primeren standard, posebno skrb za varovanje krajine in interesov občanov pa nameniti gradnji avtomobilske ceste prek radovljiške kotline. Cesta je bila načrtovana v drugačnih geografskih razmerah, zato bo treba ponovno presoditi, ali je načrt najboljši oz. takšen, da upošteva interese prizadetih občanov (najmanjša uporaba zemlje in najboljša ekološka zaščita)."

III. Kako boste v občini reševali problem presežkov delavcev in z njimi povezane socialne probleme?

Janko Stušek: "S tem vprašanjem se bo najprej ubadal izvršni svet. Ne bi mu rad odvzemal

idej, še manj dela. Rešitev vidim v turizmu in gostinstvu, vendar ne v takšnem, kot je zdaj, ampak v bolj prijaznem, gostinskem in iznajdljivem. Druga možnost je v storitvenih in uslužnostnih dejavnostih: mnogi obrtno izsolani in priučeni delavci se oklepajo tovarn in družbenih služb, ker je to lažje, bolj zanesljivo in še popoldan se da zaslužiti. Precej dela in praznih mest je tudi v kmetijstvu, le drugače je treba zastaviti politiko in ustvariti možnosti."

Nedvomno je, da se bodo tudi v radovljiški občini podobno kot v republiki pojavili gospodarski problemi, ki bodo "v navezi" s kadrovskimi težavami gospodarstva in sedanjega sistema sploh povzročili socialne probleme in brezposelnost. Ti problemi se bodo pojavili predvsem tam, kjer so slaba, neprilagodljiva, slabo povezana, strokovno neizpopolnjena in še lastninsko neodgovorna vodstva, sorodstva, predvodstva, delovodstva in podobna vodstva. Vsako pa ima tako in tako za vsako priložnost dovolj izgovorov; če ne drugega, izgovarjati se znamo."

Pavel Žerovnik: "Mnogi bodo morali svoje dosedanje popoldansko delo, ki je neobdavčeno, registrirati in legalizirati. To bo spodbudilo nove kvalitete, zlasti konkurenčnost, in dodatno zaposlovanje. V strokah nastajajo nove ideje, podjetnost, mnogo več se izplača... Tam, kjer gre za izrazite primere presežke, za katere delavci niso sami krivi, bo treba delovati programske - s socialnimi ukrepi."

Jože Dežman: "Ob zagotovljeni meji socialne varnosti spodbudimo inovacije v gospodarstvu (nova proizvodnja), upravi (občina naj se ne ponavlja več na ustanovnem sodišču), skupnih potrebah (npr. ideološko očiščenje šolstva). ZSMS daje pobudo za ustanovitev strokovnega kroga (predlagamo ime: Ni nam vseeno), ki naj bi spodbujal strokovne razprave o perečih razvojnih vprašanjih."

Vladimir Černe: "Prizadevali se bomo, da bo ves presežek delovne sile zaposlen v gospodarskih dejavnostih, za katere ocenjujemo, da imajo še precejšnje razvojne možnosti (turizem, obrt, trgovina, kmetijstvo). Menimo, da zaposlitvena politika podobno kot šolstvo, zdravstvo, kultura itd. sodi v pristojnost republike, ki naj bi z načrtovanjem novih zmogljivosti vplivala tudi na migracijo delovne sile."

IV. Kakšen volilni rezultat pričakujete?

Janko Stušek: "Računam na pet sedežev v družbenopolitičnem zboru. Kolikor manj bi jih bilo, toliko bolj bi bil presenečen (možna pa so celo huda presenečenja!) in kolikor več bi jih bilo, toliko bolj bom vesel."

Pavel Žerovnik: "Osebnost ne bom prizadet, če ne bi uspel; zadovoljen pa bi bil, če bi bila "moja" stranka uspešna. Menim, da je velik uspeh že v političnem pluralizmu in v demokratizaciji družbe. Vse to bo zagotovilo večjo odgovornost posameznika in družbenih ustanov za odločitve in za njihovo uresničevanje."

Jože Dežman: "Delež glasov, ki bi bil manjši od tega, ki ga ZSMS dodeljujejo v javnomnenjskih raziskavah, bi bil za nas neuspeh. Ne delamo pa si iluzij, da bi dosegli večinski delež."

Vladimir Černe: "Želimo, da bi z idejami, z ustreznimi ukrepi in s politiko, ki bi služila občanom, prispevali k izboljšanju družbenih razmer. Pričakujemo ugoden volilni rezultat."

C. Zaplotnik

PRED VOLITVAMI

PRED VOLITVAMI

Predstavljamo nosilce kandidatnih list na volitvah za škofjeloški družbenopolitični zbor

Stroka najboljši argument urejanja prostora

Škofja Loka, 28. marca - Tokrat smo zastavili tri enaka vprašanja petim nosilcem kandidatnih list za škofjeloški družbenopolitični zbor. To so MIŠO ČEPLAK, dipl. sociolog in novinar, vodja splošno-organizacijskega sektorja v Alpini Žiri, nosilec kandidatne liste ZKS - Stranke demokratične prenove; BRANISLAV GOLUBOVIČ (v odsotnosti Dragoljuba Stojkovića), upokojenec, na listi kandidatov Zveze za ohranitev enakopravnosti občanov; BOGOMILA MITIČ, dipl. ekonomistka, pred-

sednica republiškega komiteja za turizem in gostinstvo, nosilka kandidatne liste Socialistične zveze; MARJAN LUŽEVIČ, profesor geografije v srednji družboslovno-jezikovni šoli v Škofji Loki, nosilec kandidatne liste ZSMS - Liberalne stranke; PETER HAWLINA, dipl. ekonomist v Intertrade Ljubljana, strokovna služba IBM, nosilec kandidatne liste DEMOS.

Mišo Čeplak, ZKS - Stranka demokratične prenove

Branislav Golubović, Zveza za ohranitev enakopravnosti občanov

Bogomila Mitič, Socialistična zveza

Marjan Luževič, ZSMS - Liberalna stranka

Peter Hawlina, DEMOS

V nekaj stavkih orišite program vaše stranke oziroma vaš pogled na občino, za kakršno si boste, če boste izvoljeni, posebej prizadevali.

Mišo Čeplak: »Prednost dajem razvoju industrije, njeni večji konkurenčnosti, tudi na zahodnih trgih. Ko bo firma zunaj prodajala z dobičkom, bomo lahko zagotovili tudi boljši družbeni in osebni standard ljudi. Z gospodarstvom tesno povezujem razvoj kadrov, pri čemer bo eden od ciljev vrnitev strokovnjakov z dela v drugih občinah, zlasti iz Ljubljane, v loško gospodarstvo, za kar je seveda eden pomembnejših pogojev boljše nagajevanje. Zavzemal se bom za razbremenitev gospodarstva, za kar se, priznam, da s pičlim uspehom, v okviru Alpinine delegacije potegujem že več let. Kmetijstvo je naslednja pomembna točka; sem za razvoj modernega, tržno usmerjenega kmetijstva, ki bo svojo konkurenčnost dokazovalo tudi s cenami. Izmed ostalih nalog bi rad posebej izpostavil še krajevno skupnost, kakršno vidim tudi po volitvah, to je skupnost, v kateri se bodo ljudje povezovali po interesih in ne po političnih strankah.«

Branislav Golubović: »Na pogovor (opoldne, op.p.) sem prišel, ker sem že upokojen, drugi naši niso upali, ker se bojijo za delavske knjžice. Sicer pa so cilji naše stranke jasni; zavzemamo se za popolno enakopravnost vseh ljudi v Sloveniji in Jugoslaviji, za demokratično Slovenijo v okviru SFRJ, za svobodo tiska in izražanja, za neodvisna sredstva javnega obveščanja, sistematično skrb pri reševanju ekonomskih in tehnoloških presežkov zaposlenih, za soodločanje delavcev v podjetjih in oblikovanje neodvisnih sindikatov, za izobraževanje, ki bo temeljilo na realnih potrebah in prihodnosti, za identiteto človeka kot nosilca kulturne dediščine ne glede na njegov izvor, za odprt kulturni prostor v Jugoslaviji in planirano kulturno izmenjavo, za planiran pristop do družine, zlasti mlade, s posebnim poudarkom na materinstvu, za organizirano skrb za stare, socialno ogrožene in delovno nesposobne ljudi.«

Bogomila Mitič: »Program Socialistične zveze Škofje Loke je v grobem identičen z mojim osebnim programom. Nekoč sem že dejala, da je moj program zeleno obarvan. S tem mislim na novo kvaliteto življenja loških občanov. Čeprav je Škofja Loka pretežno industrijska občina, ima velike neizkoriščene možnosti v storitvenih dejavnostih in tudi v kmetijstvu. Ne dam velikih obljub za velike premike, menim pa, da bi podobno, kot so to že davno storili, denimo, Domžalčani, morali tudi mi boljše izkoristiti bližino Ljubljane. Zagovarjam zasebno iniciativo. V v Škofji Loki se bom zavzemala za ustanovitev občinskega sklada za pomoč drobnim enotam. In če res hočemo razvijati kvalitativne drobne enote (zasebne penzije, trgovine, športne objekte, kampe), bo morala občina dati tudi popust investitorjem pri stroških komunalne ureditve. Menim, da bo morala občina s primernim deležem nepovratnih sredstev sodelovati tudi pri zastalem razvoju kmečkega turizma.«

Marjan Luževič: »Pojem liberalne stranke je pri nas še dokaj nerazčiščen. Smo bolj svobodomiselnih ljudi, naš interes je biti krepka opozicija, ki bo preprečevala enoumje, kateregakoli. Kot stranka se bomo borili za dosledno upoštevanje pravic človeka kot posameznika, za funkcioniranje pravnega sistema, za strokovne rešitve na očeh javnosti. V našem programu so bolj splošne opredelitve. Za škofjeloško gospodarstvo nimamo čudežne formule, ne moremo

biti pametni za druge, lahko pa se v skupščini zavzemamo za take pogoje, da bo gospodarstvo lahko dihlo, da se bo preusmerjalo. V občini bi lahko naredili več, da privabimo podjetnike, obrtnike. S tem je povezana tudi druga ključna problematika v Loki, to je ekologija. Pri večini še vedno ni resne pripravljenosti presekat s staro prakso. Glede perspektiv turizma, o katerem se vseprek govori, pa menim, da se sam ne bo mogel razvijati, če ne bomo ozdravili gospodarstva in okolja.«

Peter Hawlina: »Ko gledam programe strank, se mi na prvi pogled zdijo vsi enaki in če za njimi ne bi videl napisanih avtorjev, jih skoraj ne bi mogel ločiti. Demos ima zasluge, da je bil v marsičem originalen oziroma tisti, ki je v nekaterih področjih prej in bolj skrbno razmišljal in so ga potem nekatere druge stranke povzele. V Demosu je šest zvez, ki se v določenih elementih razhajajo, vendar pa jih združuje na ravni republike oblikovana skupna komponenta. Zato smo imeli s konkretnimi značilnostmi, ki se nanašajo na loško občino, precej težav. Težko bi mi bilo vnaprej braniti katerokoli stališče, o katerem smo razmišljali, ga pretresali, tudi na račun kritike dosedanjega sistema smo nekateri menili, da doslej vse tudi ni bilo slabo. Če ni nujno, bi se temu vprašanju izmaknil. Generalni Demosov program, ki je tudi mene privabil, da sem začel sodelovati, je znan: pluralizem, demokracija, pravna država, samostojnost Slovenije, sprava.«

Eden najbolj žgočih problemov Škofje Loke je urejanje prostora. Kako bi vi napravili red, kakšno rešitev, če jo imate, vidite za LTH v Vincarijih, kakšno za obrtno cono, kdaj oziroma kje bi po vašem Ločani lahko zidali stanovanja?

Mišo Čeplak: »Podrobneje se s problemi urejanja prostora, razen kot delegat družbenopolitičnega zbora, nisem ukvarjal. V občini se bomo morali (do)končno dogovoriti, kaj želimo oziroma kako želimo urediti škofjeloški prostor, hkrati pa modernizirati našo upravo, jo usposobiti, tržno naravnati. Problematiko LTH v Vincarijih premočno poznam, da bi lahko konkretno odgovoril. Če gre za reševanje ekoloških vprašanj, ne smemo pozabiti, da moramo tudi živeti, živimo pa predvsem od gospodarstva. Pomanjkljivost programov vseh strank, tudi naše, je v tem, da se zavzemamo za čisto okolje, nimamo pa alternativnih rešitev. Menim, da je v Škofji Loki kljub raznim omejitvam še dovolj prostora za vsakovrstno gradnjo, ki ga je treba komunalno pripraviti in dati na trg. Podpiram strokovne rešitve kot najmočnejši argument proti ozkim zasebnim interesom. Glede stanovanjske gradnje pa še tole: ena od usmeritev moje stranke je, da ostajamo pri lastnih kadih. Pomeni, da bomo v prihodnje zidali manj blokov, zato pa gotovo racionalneje zapolnili proste objekte, prazne hiše ter v podjetjih zagotovili ugodna posojila za nakup komunalno opremljenih zemljišč za svoje delavce.«

Branislav Golubović: »Mislim, da ekološko čista tovarna LTH v Vincarijih lahko ostane. Ne gre, da bi kar vse tovarne, ki kakorkoli onesnažujejo okolje, kar zapri, saj nismo tako bogati, da bi lahko gradili nove. Navsezadnje prav tovarne dajejo kruh delavcem. Na splošno pa menim, da je urejanje prostora predvsem stvar občine, strokovnjakov. Naša stranka pri tem ne more veliko. Če pa pridemo v občinski parlament, se bomo vsekakor zavzemali za to, da bodo podjetniki in obrtniki lahko zidali delav-

nice, da se bo v Škofji Loki našel tudi prostor za nova stanovanja. Delavci, ki so prišli od drugod, večinoma imajo rešeno stanovanjsko vprašanje. Novi sicer ne prihajajo več, vendar ne rabijo stanovanj samo prišleki. Rad bi povedal še nekaj besed o programu naše stranke, ki ni nacionalno obarvan - imamo člane skoraj vseh narodnosti - in o naših prostorskih stiskah. Zbiramo se po stanovanjih. Na občino smo oddali prošnjo za prostor, v katerem bi se lahko dobivali, vendar nam ga doslej še niso našli.«

Bogomila Mitič: »Prostorski problemi bodo najtežje rešljivi, ker so prav na tem področju navzkrižni interesi ljudi najhujši. Pri reševanju se bom naslanjala predvsem na stroko. Sem za strokovno argumentiranje odločitev in seveda za primerno odškodnino prizadetim. Najbrž se bomo lahko zedinili, da je treba LTH prenesti iz Vincarij, da je treba odpreti obrtno cono, da je treba zgraditi obvoznico v Poljansko dolino, tržko pa se bomo zedinili o tem, kam naj postavimo livarno, kje odpremo obrtno cono, mimo koga naj gre nova obvoznica. Za preprečevanje neposredno prizadetih bo potreba velika mera strpnosti in argumentiranja. Menim, da je za kvalitetno življenje in ohranjanje naravne in kulturne dediščine Škofje Loke obvoznica nujna. Ko bo strokovna institucija po tehtanju različnih kriterijev predlagala najustreznejšo variantno rešitev, bom pač uporabila vse možne načine prepričevanja.«

Marjan Luževič: »Če se opredelimo za kulturno in turistično privlačno Škofjo Loko, potem niti ekološko obnovljena tovarna LTH ne sodi v Vincarje. Vem, da gre za več kot 400 delavcev, da nekaj morajo storiti: ali izsiliti lokacijo, povedati, da jih je družba onemogočila pri razvoju in izstaviti račun vsemu prostoru. Ta igra se mi zdi nekoliko nekorektna. Po moje so odgovorne tudi poklicne službe v občini, ki bi morale učinkoviteje iskati rešitev za selitev LTH iz Vincarij, če so jo že sprejele v družbeni plan. Po toliko letih bo najbrž treba iskati prostor na drugih izhodiščih, morda znotraj neproduktivnih tovarn v obstoječih industrijskih conah. Ne vem, nisem strokovnjak, tudi nimam konkretnega odgovora, trenutno ga nihče nima. Bojim se izsiljevanja. Z obrtno cono in stanovanjsko zidavo nad Plevno je podoben problem. Ali Zavod za družbeni razvoj ni imel pred seboj celovite strategije urejanja prostora? Je namerno improviziral, vlekli ljudi za nos? Kako popraviti, je vprašanje. Morda s plombami, z gradnjo po stranskih dolinah, z manjšimi kompleksi na Peščenem hribu. Prostor je treba odpreti ljudem, ga načrtovati s stališča zemlje kot vrednote, sicer se bodo krsitve nenehno dogajale.«

Peter Hawlina: »Problematiko, vsaj zgodovinsko, premočno poznam, da bi si upal konkretno odgovoriti. Urejanje prostora je stroka, ki ima v svetu veljavo. Tudi pri nas imamo dobre strokovnjake, ki so sposobni reševati obvladovanje prostora tako za stanovanjsko kot ostalo gradnjo. Seveda pa to ni izključno stvar občine, ampak tudi zakonskih opredelitev in omejitev. Kar zadeva ožje pristojnosti občine, je vsekakor treba dati prednost stroki, ki v konkretnih primerih oblikuje najbolj optimalne rešitve, tudi z vidika humanih odnosov, kompromisov. Sam bi se bolj zavzemal za strokovne, čeprav dražje rešitve, kot za navidezno preprostejšo in cenejšo, ki bi se kasneje izkazale za ponesrečene. Če je rešitev strokovna, se da argumentirati. Sem proti temu, da bi strokovne rešitve padle zaradi interesov oblastnikov.«

Kako gledate na bližnje volitve, kaj si obetate za svojo stranko, zase, s kom bi po volitvah sklepali koalicije?

Mišo Čeplak: »Bojim se, da bodo ljudje zaradi nezadovoljstva nad sedanjimi razmerami glasovali za naše politične nasprotnike, čeprav je naša lista kandidatov najmočnejša; na njej so strokovni, uspešni ljudje, ki niso obremenjeni s preteklostjo, ki lahko vsakemu pogledajo v oči. Kakšen bo izid volitev konkretno zame, me ne skrbi, nisem obremenjen s tem. Če bom izvoljen, se bom čimbolj boril za firmo, v kateri bom še naprej delal - poklicno me politika ne zanima - na drugi strani pa za čim boljše življenje ljudi v občini. O sklepanju koalicij se bomo pogovarjali po volitvah.«

Branislav Golubović: »Po volitvah bi radi prišli v vse pore družbenega življenja, kjer se odloča o nas. Upam, da imamo možnost, da bodo ljudje volili za nas. Ljudje zaupajo naši stranki, čeprav javno o tem ne govorijo. Koalicijo bi najraje sklepali z ZKS - Stranko demokratične prenove, ki ima najboljši program in mislim, da tudi najboljše možnosti za zmago.«

Bogomila Mitič: »V predvolilnem boju so mi tuji nekulturni, grobi dialogi. Različne laži in etikete o meni in moji družini, ki so se pojavljale, so me izredno prizadele, toliko bolj, ker jih nisem slišala neposredno, na javnem prostoru, da bi se lahko branila. Človek mora imeti veliko korajžje, da ostaja v takem boju. Mogoče mi je v prid ženska narava. Ženske priznajo nismo politične karieristke, smo bolj samokritične, kandidiramo tam, kjer mislimo, da bomo lahko kaj premaknile. Glede volitev sem realista in hkrati tudi toliko optimistka, da vem, da so v vsakem položaju možne rešitve. Koalicija se bo verjetno sklepala, glede na delegate, ki bodo dobili ustrezno število glasov za družbenopolitični zbor. Meni ne bi bila tuja koalicija niti z liberalci niti z ZKS - SDP.«

Marjan Luževič: »Zanima me, koliko ljudi se bo udeležilo volitev. Precej jih misli, da se bodo stvari pravilno odločile brez njih, drugi pa so zbegani in zato ne bodo šli na volišča. Če bo res tako, mi bo žal. Zdej je priložnost, da ljudje aktivno posežejo. Liberalna stranka je v Škofji Loki delala anketo in prišla do precej podobnih rezultatov (ki pa se hitro spreminjajo) kot v Sloveniji. Glede koalicij nimam posebnega občutka pripadnosti neki stranki. Svojega mnenja ne mislim prodajati višjim strankarskim interesom, ampak bom skušal ostati sam sebi zvest, verjetno blizu tistim, ki bodo imeli podobne ideje.«

Peter Hawlina: »Na volitvah bi radi čim bolj uspeli, saj bo vse ostalo odvisno od tega. Ko se dobivamo na sestankih, imam vtis, da so nekateri zelo optimistično razpoloženi. Le redko naletim na koga, ki ne bi upal na zmago. Je pa veliko ljudi, ki predvsem zaradi neobveščenoosti in tradicionalnega nezaupanja ne nameravajo na volitve. Demosa, kakršen je danes, po volitvah najbrž ne bo več. Stične točke pri posameznih programih in ciljnih bodo sicer ostale, bolj kot zdaj pa bodo prišle na dan različna gledanja in specifičnosti posameznih strank. O sklepanju koalicij ne bi vnaprej govoril, menim pa, da je treba porabiti vse sposobne ljudi v občini, da združeni dosežemo, kar vsi želimo. Rekel sem že, da so vsi programi dobri, zato ne bi smelo biti težav, ne glede, katera stranka bo uspela.«

H. Jelovčan
Slike F. Perdan

MATIJA LOGAR

Aforistična tinktura

Za volilce bo po volitvah od volilnega golaža ostala samo omaka. Govorimo o spravi, toda najprej naj vsak lepo pospravi pred svojim pragom. Po odcepitvi nas čaka novo cepljenje. Bolj kot vpijemo, več je možnosti za dialog gluhih. Pri nas so arhivi zaprti, zgodovinarji pa na prostosti. Vse tiste, ki so nas pustili na cedilu, prosim, da pridejo po izcedek. Izhod smo menda našli, samo vrag je v tem, da je tam blagajna.

Predvolilni ali predvelikonočni čas - Foto: F. Perdan

Urednikova beseda

Na Odprtih straneh smo se tokrat lotili kolektivnih pogodb, odnosa Slovenije do zamejstva in malo za šalo, malo zares preganjanja svetega Florijana v povojnih letih. Na zadnji strani so odmevi. Prihodnji petek se bomo na Odprtih straneh pogovarjali s kandidati za slovenskega predsednika in nosilci list za družbenopolitični zbor slovenske skupščine z Gorenjske - s 7. volilne enote.

Leopoldina Bogataj

Odprte strani.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Pogajanja o plačah in delavskih pravicah

Kolektivna pogodba še karta v rokavu

Vse kar se zadnje čase dogaja v ekonomiji in politiki, s podjetniško in z nastajajočo delovno zakonodajo vred, navaja na misel, da se vračamo h kapitalizmu. Da ne bo ugotovitev zvenela ideološko obremenjeno, se spomnimo vica z brado, ki je včasih prikrito krožil med osveščnim delavstvom: kapitalizem je izkoriščanje človeka po človeku - socializem je obratno. Brez tradicije v razvoju kapitalizma, kakršno poznajo razvitejši evropske države, po katerih se skušamo zgledovati v podjetništvu, pa tudi novih odnosih, ki z njim nastajajo, se naš »come-back« v kapitalizem resnično lahko izrodi v klasični kapitalizem prejšnjega stoletja, namesto v družbo blagostanja, socialnih pridobitev in pravic, kakršno imajo te države. Naši delavci so prav tako kot oni na zahodu v mezdnem položaju, le da zaenkrat še nimajo v rokah mehanizma, ki bi jim pomagal v tej koži čim boljše prodati svoje delo in zavarovati delavske pravice. Tak mehanizem naj bi bila kolektivna pogodba.

Pravila igre in čisti računi

Sistem dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja, ki je donedavna urejal plače in druga razmerja zaposlenih delavcev, in v katerega je brez spoštovanja do delavske samouprave velikokrat posegla država, je postal anahronizem. Nehali smo se slepiti, da delavec upravlja z rezultatom svojega dela in da je po rezultatu »nagrajen«, celo s tem socrealističnim izrazoslovjem smo morali pomesti, ker mu v mezdnih okoliščinah ni nihče več verjel. Z zakonom o podjetjih in gospodarsko reformo se hkrati spreminja tudi prejšnji sistem vrednot, ki je slonel na socialnem temelju ter vsakomur zagotavljal delovno mesto in socialno varnost. Vse to zdaj izgublja svojo štiri desetletja si jočo avreolo. To pa ne pomeni, da je delavec pahnjnjen v popolnoma brezpravni položaj. Tako kot predtem v uvajanju podjetništva smo se bili tudi glede varstva kolektivnih pravic zaposlenih in minimalnih pravic slehernega delavca primorani ozreti po izkušnjah razvitih dežel. Tam ta vprašanja ureja kolektivna pogodba, v kateri je najti določila glede odnosov in pravic iz delovnega razmerja

ter plače. Zanja se pogajata na eni strani lastnik (upravljalce) kapitala in na drugi sindikat v imenu delavcev. ETudi pri nas poznamo kolektivne pogodbe: s svojimi delodajalci jih sklepajo delavci v zasebnem sektorju. Že letos pa naj bi kolektivne pogodbe postale alfa in omega tudi povsod drugod, v družbenih, zasebnih, mešanih podjetjih. Slovenski sindikati so pogodbe obljubljali že za letošnji začetek leta, vendar prerano, kar jim je v predvolilni tekmi z različnimi neodvisnimi sindikati verjetno služilo tudi kot volilni golaž. Pa nič zato. Osnutek je narejen, o njem tečejo pogajanja, aprila pa naj bi prišlo do podpisa splošne kolektivne pogodbe. Podpisnika bosta na eni strani slovenski sindikat, na drugi pa republiška gospodarska zbornica. Pogodba bo veljala za vse zaposlene, v njej bodo minimalne zahteve glede plač (tudi teh ne imenujejo več po nemarnem osebnih dohodkih) in pravic iz dela. Na podlagi splošne kolektivne pogodbe pa bodo nastale tudi posebne pogodbe za dejavnosti, za nekatere poklice in nekatera podjetja. Podpisniki teh bodo ustrezni organi sindikatov na eni in organi splošnih združenj gospodarstva. Podobno bo za družbene dejavnosti, ki jih bodo ob

sindikatih podpisovali pristojni organi republiške skupščine.

Vse karte še niso na mizi

Kot rečeno, pogajanja tečejo, toda ena in druga stran še nista docela razkrili svojih kart. Tako v osnutku še ni zapisano, kakšna bo cena dela na primer proizvodnega delavca, mojstra, inženirja, managerja... Slišati je le neuradne namige iz kake dejavnosti, ob tem pa bodisi komentarje o previsokih ambicijah sindikatov bodisi dvom v realno finančno zmožnost družbe, ali bo takim zahtevam kos. Treba je namreč vedeti, da višina plač in druge pravice ne bodo odvisne zgolj od tega, kako trdovratno in radikalno bodo zastopniki delavcev vztrajali na svojih zahtevah, pač pa tudi od delodajalcev, koliko bodo zmogli organizirati donosnejše delo, oplajati kapital in povečevati družbeno bogastvo.

Določila v osnutku kolektivne pogodbe v marsičem spominjajo na doslej veljavne akte, ki so urejali delovna razmerja in plače, le da so umerjeni po novi zakonodaji in da uvajajo obvezne minimalne standarde pri ceni dela. Vrednost delovne sile je razporejena v osem zahtevnostnih kategorij, od enostavnega do visoko zahtevnega

dela pri proučevanju, raziskovanju, vodenju... Plače po določenih kolektivnih pogodbah so javne, dejanska izplačila pa nič več, tako da na oglašnih deskah ne bodo več razobešene pregrešno visoke plače, ki smo jih v realnem socializmu šteli za problematične, namesto da bi tako pojmovali nizke.

Kot je sprva menda zagotovil republiški komite za delo, naj podjetjem s sklenjeno kolektivno pogodbo ne bi zamrzili plač. Toda naposled so jih vendarle, češ da bodo počakali na podpis generalne kolektivne pogodbe. V Iskri Tel so blokirani tako rekoč do zadnjega dinarja, masa je zamrznjena, odžirajo jo še razna notranja mikroprestrukturiranja. Ker izboljšujejo izobrazbeno strukturo zaposlenih, jim povprečna plača raste, vse blokade pa so umerjene po povprečnih OD, ne upoštevaje te premike. Ko so nam govorili o razmerjih med plačami, ki so po dogovorih I proti 3,2, so se hudovali nad tem, da so ta socrealistično prilagojena nizki kadrovske strukturi, kar gotovo ni stimulatívno.

Iskra Telekom, prvi petelin

Kako gre po novih pravilih igre v praksi, za zdaj lahko povedo predstavniki redkih podjetij, ki imajo že sklenjene kolektivne pogodbe, prva med njimi je bila Iskra Telekom, ki že nekaj časa posluje družno z nemškimi Siemensom, od novega leta kot mešano podjetje. Družabniški pogodbi s tujim partnerjem je lanskega novembra sledila tudi kolektivna pogodba, ki sta ji bila botra repu-

bliška gospodarska zbornica in republiški sindikat. Vloga prve lastovke v Iskrinem primeru ni ravno hvaležna. V kolektivni pogodbi, ki so jo začeli graditi »od spodaj«, iz podjetja, namesto da bi čakali na generalno pogodbo z vrha, so namreč opredelili tudi pojem ugotavljanja in reševanja presežnih delavcev, iz Cesar so potem izpeljali tudi ustrezen pravilnik, zatem pa tudi ukrepali. S tem so si prislužili neugleden sloves prve firme v Kranju, ki je začela z odpuščanji odvečnih delavcev. Pa tudi sicer pionirjem kolektivne pogodbe ni ravno lahko, kot so nam povedali tamkajšnji vodilni kadrovske ljudje Brane Račič, Zdravko Gorjanc in Gordana Jeglič, saj se njihov določil zaradi državnega intervencionizma v delitev dohodkov ne morejo držati.

Teorija in praksa kolektivne pogodbe

Tudi v Iskrini kolektivni pogodbi so plače podelili po strukturi lestvici. O zneskih, ki so jih zapisali vanje, zaradi različnih razlogov neradi govorijo. Pogodba je nastajala še lani, v inflacijskih okoliščinah, kar se seveda pozna, čeravno so ceno dela oblikovali v nemških markah, zato je najbrž manj ugodna od zahtev slovenskih sindikatov. Res pa je, da tudi zneski v kolektivni pogodbi niso do kraja zabetonirani. V osnutku generalne pogodbe tako ali tako piše, da predvidoma velja za tri leta, določila o plačah pa leto dni, torej zneske vsake toliko časa popravljajo. Tudi v Iskri zagotavljajo, da bodo po sprejetju delovne zakonodaje in splošne kolektivne pogodbe vnesli popravke. Tozadevne rešitve lahko poišče že

nekakšna pomirjevalna komisija, ki je sestavljena iz po dveh predstavnikov pogajalskih strani, vodstva podjetja in sindikata ter petega neodvisnega. Ravno te dni so v pogodbo vnesli spremembo o pripadajočih dveh dneh dopusta krvodajalcem, ki jim je po stari zakonodaji pripadal samo en dan.

Na generalno kolektivno pogodbo, ki sta jo lani obljubljala vlada in sindikat, v Iskri niso več mogli čakati, zato so se pač pojavili v vlogi prvega petelina. Znano je sicer, da tistemu, ki v vasi prvi zapoje, radi zavijejo vrat, kar se s sedanjimi okoliščinami v zvezi z državnim vmešanjem v plače v nekem smislu tudi dogaja. Če bi bilo mogoče, pa bi nekatera določila pogodbe oblikovali še drugače. Gre za plačevanje strokovnega dela, ki naj bi bil navzgor po pogodbi še odprt, vendar mu okoliščine zapirajo vrata. Morda bi v pogodbi tudi ločili proizvodno delo od strokovnega in managerskega, kakor imajo to mnogokje v tujini, kjer ločijo »modre« in »bele« ovratnike. Vendar kot pravijo v Iskri, ne moreš poslovati po balkansko, plač pa deliti po nemško. DPrav tako kot plače in delavske pravice je med določili kolektivne pogodbe zanimivo tudi delovanje sindikata in delavskega sveta. Predstavniki slednjega so zastopani tudi v upravnem odboru podjetja, kar predstavlja nekakšno delavsko participacijo v odločanju, ko smo se odrekli poprejšnjemu samoupravljanju. Predstavnikom v delavskem svetu in sindikatih se prizna določena kvota plačanih ur mesečno za to delo, kar je vnešeno na pobudo republiških sindikatov, narejeno pa spet po kapitalističnem vzoru.

JOŽE KOŠNJEK

Slovinci za mejami si veliko obetajo od demokratičnih sprememb v Sloveniji

Nazorsko ločevanje v domovini je razklalo tudi manjšino

Povojno ideološko ločevanje v Sloveniji na pravoverne in heretike je povzročilo razdvojenost tudi med Slovenci za mejami, v naših narodnostnih manjšinah v Avstriji in Italiji. Iz tega so izhajala tudi neenaka merila pri sodelovanju in pomoči matice narodnostnim skupnostim, grajena predvsem na geslu: kdor ni z nami, je proti nam. To je glavni, bistveni očitek Slovencev za mejami naši slovenski oblasti, obenem pa je ta kritika povezana s pričakovanji, da nova slovenska demokratična oblast ne bo ponavljala napak preteklosti, ampak bo skrb za Slovence, ne le zamejce, ampak za vse razseljene sonarodnjake po svetu (zdomce, izseljence, politične begunce), gradila na stalnem sodelovanju, ne pa na miloščini. Slovenci za mejami se ogrevajo za pobude Demokratične opozicije Slovenije, da bi pri novi slovenski vladi delovalo ministrstvo ali poseben organ za Slovence za mejami in da bi neka mest v parlamentu zasedli predstavniki zamejcev s pravico razpravljanja in predlaganja.

Kdor je bil pretekli teden na pogovoru kranjskega Demosa s predstavniki Slovencev za mejami, mu očitno ni bilo žal. Predvsem je bila vrednost tega pogovora v tem, da ni bilo običajnega tarnanja, kako je Slovincem v Italiji in Avstriji (zastopniki obeh skupnosti so sodelovali na pogovoru) hudo pod škornjem večinskih narodov, ampak je bila srčika razgovora predvsem povojna zgodovina naših sonarodnjakov za mejami. Z njihovo usodo se namreč niso igrali le večinski narodi, ampak tudi oblast matičnega naroda, ki je od zamejcev terjala predvsem ideološko opredeljevanje, jih na tej osnovi delila, nacionalnost in z njo povezano zavest pa je potiskala v ozadje, črnila pa tiste, ki so razmišljali drugače in so pri svojem narodnoubudiljskem delu sodelovali z begunci iz Slovenije, brez trezne presoje, koliko in kakšne madeže je kdo odnesel iz domovine in koliko so bili ti ljudje predvsem Slovenci. Stvari so se zadnja leta nekoliko spremenile, vendar ima država matičnega naroda še vedno neenoten in premalo organiziran način sodelovanja s Slovenci za mejami, ker pa se Slovenija vsa leta ubada z notranjimi težavami, s padanjem ugleda Jugoslavije pa blede tudi njen ugled, zamejci tudi nimajo v matici pozitivnega zgleada in argumenta, s katerim bi se lahko postavljali doma. Trdno stoji ugotovitev, izrečena na Demosovem srečanju z zamejci, da bo manjšina suverena šele takrat, ko bo imela za seboj suvereno državo matičnega naroda.

Manjšina ni izvoznik revolucije

"Manjšine so lahko zlo, lahko pa so most med narodi in državami, med kulturami, ne pa samo most med gospodarstvi, med trgovinami," trdi **SERGIJ PAHOR iz Trsta**. "Mislim, da bi moral biti interes vsake države, posebej pa Slovenije in slovenskega naroda, ki je tako maloštevilen, da ima za mejo močno manjšino, z močno identiteto, ki je zavestna in pluralistično razvejana, kar omogoča opravljanje vseh funkcij. V Italiji živi slovenska manjšina na vsem območju ob meji, od Kanalske doline do morja, do miljskih hribov. Ne kontrolira nobena večjega naselja, razen nekaterih večjih vasi. Tu verjetno tiči vzrok, da nismo mogli razviti pravočasno nekaterih ustanov, nekaterih oblik socialnega življenja, ki bi omogočale trdnjši upor. Ko se je v prejšnjem stoletju Benečija ločila od Avstrije, je samo en Benečan glasoval za Avstrijo. Slovenci so upali, da bo Benečija dala Slovincem večjo samostojnost. Pa ni bilo tako. Tudi leta 1918 smo se v Italiji takoj znašli v sovražnem okolju, fašizem pa je vse skupaj še zaostрил. Kaj se je potem dogajalo, ni treba govoriti. Ko je neki štajerski partizan prišel leta 1942 kot politkomisar na Primorsko, je rekel, da je manjšina sicer družbeno neopredeljena, vendar pozna samo sovražstvo do Italije. To je bila posledica 20 letnega fašističnega raznarodovanja. Po osvoboditvi leta 1945 bi manjšina v Sloveniji zaslužila podporo, krvavo zasluženo z odporom proti fašizmu. Vendar se je slovenski režim res obnašal kot režim. Ideološki boj je bil na višku, bila je hladna vojna, Slovenci pa smo postali žrtve obojega. Informburo nas je še dodatno razbil. Del Slovencev je šel na stran Komunistične partije Italije, del je ostal zvest Sloveniji, ostal pa je demokratični tabor ali beli Slovenci, manjšina v manjšini, ki so bili izpostavljeni še hujšemu šikaniranju, ne samo italijanskemu. Eden od urednikov Demokracije, prvega slovenskega lista, ki je izšel po vojni na tržaškem, je bil, ko je tinitapil časopis med obema conama, ugrabljen in za njim se je zgubila vsaka sled. Leta 1948 je veliko staršev izpisalo otroke iz slovenskih šol zaradi spora med Beogradom in Moskvo. Tako kot vi tudi mi nismo zadovoljni. Drastično kaže spremeniti odnose med matico in manjšino."

MARIJ MAVER iz Trsta nadaljuje Pahorjeva razmišljanja. "Slovenska manjšina v Italiji je bila vizija svetovne revolucije in tu se začne in konča vse. Ko smo leta 1945 osvojili Trst, smo mislili, da moramo svetovno revolucijo izvažati naprej, v Italijo in tako dalje. Temu se je del manjšine uprl. To je bil upor zoper tezo o vključevanju v italijanske stranke, ker tako ali tako ni bila važna narodnost, ampak revolucija. Manjšina je bila razbita na del, ki je bil privilegiran v vsem, in del, ki se je postavil zoper revolucionarno vizijo in ostal odvisen predvsem od svojih sredstev. Slovenci smo se morali vključevati v italijanske stranke, predvsem v Komunistično partijo Italije. Ob Informburoju se je preko noči iz slovenskih šol izpisala polovica otrok. Starši, prepričani komunisti, ki jim narodnost ni smela nič pomeniti, so otroke potegnili iz slovenskih šol in jih prepisali v italijanske. Drugi del, imenovali smo se demokrati, smo skušali s lastnimi sredstvi obdržati plamen slovenstva. Obdržali smo ga in danes, hvalabogu, smo se Slovenci v Italiji, čeprav različnih gledanj, zedinili, da je skupna vrednota narodnost pred kakršnokoli ideologijo. S pomočjo zaveznikov smo dobili nekatere ustanove, ki so se do danes ohranile (šole, radio). Ve-

ljalo je geslo: od zaveznikov nič, bomo sami vse naredili, ko bomo zmagali. Vse druge ustanove (gledališče, Dnevnik) so bile ustanovljene z jugoslovansko pomočjo. Pričakujemo, da se bodo vse naše ustanove, tudi tiste, ki so jih ustanovili revolucionarji, demokratizirale, tudi ustanove gospodarskega pomena. Če se v Sloveniji odpira pahljača strank, mišljenj, je prav, da se to naredi tudi pri nas."

Pozdravljamo Demos, za katerega so zamejci eno ključnih vprašanj, do katerih se mora odnos spremeniti."

Dr. DARKO BRATINA iz Trsta meni, da bi se morali izogibati besedi manjšina, ampak uporabljati izraz Slovenci v Italiji. Čeprav Slovenec je padel v slovensko manjšinsko politiko šele zadnja leta. Zato je njegov pogled nekoliko drugačen. "Meni ne ugaja uporaba retoričnih parol. To je sicer zelo lahko. Tega smo bili v preteklosti vajeni, vendar ne bi rad, da bi se to obdobje ponovilo. Skrbi me, kaj bo s Slovenci čez deset let. Zavedati se moramo, da živimo na območju, kjer je cela vrsta mešanih družin, da na slovenske šole prihajajo otroci iz mešanih zakonov, kar je plus za Slovence. Slovenci tudi nismo nekaj enovitega. Na eni strani so strogi, močno nacionalno zavedeni in te najdemo na vseh straneh, imamo pa tudi take, ki živijo in delajo v italijanskem okolju, ki razumejo slovensko, ne obiskujejo pa naših ustanov. So pa tudi Slovenci, ki ne znajo več slovensko, pa se štejejo za Slovence. Tudi nanje je treba računati. Uspoštovati pa je treba ob Slovincih v matični domovini in zamejcih še zdomce, čeprav mi izraz ne ugaja, izseljence zaradi političnih in ekonomskih razlogov. Slovence v drugih delih Italije. Nad 20 odstotkov Slovencev živi izven matice. Matica naj bo računalnik, z njim pa naj bodo povezani vsi Slovenci izven meja Slovenije. Sicer pa stvari ne gre shematično postavljati. Eno je vloga Komunistične partije na Tržaškem in drugo njena vloga v italijanski republiki. Celotna krščanska demokracija priznava, da je imela KPI odločilno funkcijo za razvoj demokracije v Italiji. To malo čudno zveni, vendar so zgodovinska dejstva taka."

Zgubljena bitka za koroški deželni zbor

Dr. REGINALD VOSPERNIK iz Celovca marsikaj očita povojnemu slovenskemu komisarstvu na Koroškem. "Dr. Tišler kot najpomembnejši koroški slovenski povojni politik je moral umakniti svojo kandidacijo za deželni zbor, ker je šlo za vse ali nič, čeprav je moskovska deklaracija zakoličila mejo med Jugoslavijo in Avstrijo. Nekaj let kasneje so bili ukazi drugačni. Slovenska oblast je velevala, naj se Slovenci vključujejo v tako imenovane napredne koroške stranke, Narodni svet koroških Slovencev in ljudsko, Zveza slovenskih organizacij pa v socialistično. Obe poti sta se izkazali za slepi ulici. Veliko časa in priložnosti smo zamudili. Še danes bi lahko sedel najmanj en predstavnik Slovencev v koroškem deželnem zboru. Narodni svet dolgo ni bil priznan kot politična organizacija Slovencev. Samo na ožjem prostoru Alpe Jadrana, v Jugoslaviji, Avstriji, Italiji in na Madžarskem, živi 27 različnih narodnostnih skupnosti. Vse silijo v emancipacijo, zato pozdravljam Demos, da daje temu tolikšno pozornost. Verjetno slišite in berete o preprih na Koroškem. Zvezni poslanec dr. Karel Smolle je odložil svojo funkcijo pri zelenih, ni pa odložil mandata v parlamentu. Dejstvo je, da nikdar ni bil deležen pravega priznanja vseh Slovencev, da zelena alternativa noče več kandidirati tistega, ki ga predlaga manjšina. Trdim, da smo zadnja leta veliko dobili, od oddaj na televiziji, šole v Celovcu, jeseni pa bo na Slovenski gimnaziji v Celovcu začela delovati trgovska akademija. Vse to je zasluga marljivega dela Karla Smolleja, enega od najizrazitejših političnih talentov povojne Koroške. Sicer pa je matica lahko tudi Koroška. Tu se je ro-

Papež in nadškof o manjšinah

Dr. RUDI KONCILIA z ljubljanske nadškofije je povedal stališča papeža in ljubljanskega nadškofa do manjšin in odnosa manjšina - večina. Papež med drugim pravi, da spoštujemo manjšine, da bi zagotovili mir. Pravice vseh naj bodo pred zakonom enake. Zanikanje manjšine je po papeževem mnenju umor ljudstva. Manjšine imajo pravico do sodelovanja z matico, skupna dolžnost manjšine in večine pa je sodelovanje za skupni blagor, za svobodo in dostojanstvo

človeka. Papež tudi meni, da pripadnika manjšine, ki se opredeli za kulturo večine, ne bi smeli ožigosati, ker je to le svobodna odločitev posameznika. Ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar pa pravi naslednje: manjšine bodo ostale in ne bodo izginile. Več bo demokracije, več pravic bo za manjšine. Manjšina in večina se medsebojno dopolnjujeta, kar pomeni resnično kulturno, jezikovno, narodno in človeško obogatitev. Tudi v prihodnje ne bo šlo brez trenj in težav v določenih razmerah. Nekateri ideološki in druge obremenitve so tako močne, da se jih ni mogoče kar čez noč otresti. Vedno se najdejo ljudje, ki želijo to zaostrovati. Zato je nujno nenehno iskanje skupnih vidikov, usklajevanja v javnem življenju. Če hočemo sprejemati znamenja časa, moramo ustvarjati čim bolj jasno in ugodno ozračje za uveljavljanje in razumevanje manjšin. Vse drugo je zgodovinski anahronizem, zaviranje prihodnosti in zanemarjanje znamenj časa. Pomembna so sredstva javnega obveščanja, zborovanja, javne izjave, politični programi. Predvsem pa je treba pri manjšini in večini iskati nosilce novega duha in njim dati čim več priložnosti za uveljavitev.

jevala slovenska demokracija. To je za zgodovinski spomin pomembno. Upam, da bodo zvonovi še zvonili, pri vas in pri nas. Naj bo dovolj velikega petka. Prihaja cvetna nedelja."

"Narodni svet so stalno porivali stran," meni **Dr. JANKO ZERGER iz Celovca**. "Stalno so nam očitali sodelovanje s politično emigracijo, očitali, da usmerjajo politično linijo in kulturno delovanje v veliki meri begunci, predvsem begunski duhovniki. Seveda smo sodelovali z njimi. Lahko smo veseli, da smo take duhovnike imeli. Očitali so nam tudi stike s Slovenci v zdomstvu. Z gospodom Vospernikom sva bila pri Slovincih v Južni Ameriki, sam pa dvakrat v severni Ameriki. Tudi mi koroški Slovenci smo se od njih marsikaj naučili. Naučili smo se zvestobe do naroda, do materinega jezika, do samostojnega mišljenja. To nam na Koroškem ne more škodovati. Ti Slovenci so bolj stanoviti kot mi, ki se preradi izgovarjamo na pritisk, ki je navzoč, ni na tako močan, da bi morali kloniti."

"Globoko spoštujem NOB na Koroškem, tiste, ki so se odločili za antifašistični odpor. Koroški NOB se razlikuje od NOB v Sloveniji. Na Koroškem idejno-politična komponenta ni igrala tako pomembne vloge. Razlika je tudi v tem, da koroški partizani niso prišli na oblast in niso imeli možnosti, da bi zakrivali tisto, kar so tu. Asimilacijski proces je na Koroškem močan," je dejal **Dr. Marjan Sturm iz Celovca**. Močan je nemški nacionalizem. "Avstrijska zavest je imela določene pretrese. Diskusija, ali so Avstrijci avstrijska ali nemška nacija, še do danes ni končana. Vse skupaj pa gre v smer, da so Avstrijci samostojna nacija. Odnos z matico zagotavlja manjšini preživetje. Avstrijci so takoj spoznali, da je treba dati avstrijski manjšini na Južnem Tirolskem v Italiji funkcionalno vlogo. Ves promet gre prek manjšine, njeni pripadniki pa imajo v Avstriji enake pravice kot Avstrijci. Večina jih študira v Avstriji. To je v našem primeru skoraj nemogoče, saj marsikaterih ljubljanskih šol v Avstriji ne priznajo. Za nas bo največja pomoč močna, razvita, atraktivna Slovenija, na katero bomo ponosni. Južni Tirolci so na Avstrijo ponosni. Manjšinska politika v zamejstvu in v Sloveniji mora biti odprta, prav tako pa v Sloveniji nihče nima dokončne odgovornosti za sodelovanje z nami. Vse je decentralizirano. Zbornica dela svoje, izvršni svet svoje, SZDL svoje. To naj bo vprašanje nove skupščine in posebnega organa."

Za konec troje ugotovitev s kranjskega srečanja z zamejci. Ob vsem govorjenju in priseganju na sodelovanje s Slovenci po svetu ne kaže pozabiti na Slovence v Jugoslaviji. Vsaj nekdanj so bili Zagreb, Reka in Karlovac krepko "slovenska mesta". Tudi opozorila, njegovo utemeljenost je praksa vsa leta potrjevala, da Slovenci pozabijo na zavest, ko se oženijo z ideologijo, ne gre prešlati. Zamera, tako je bilo rečeno, pa gre tudi predsedniku slovenske skupščine Miranu Potrču, ki je vztrajal v furlanskem parlamentu med zadnjim obiskom, čeprav je bila uporaba slovensčine med njegovim obiskom v deželni zbornici prepovedana. Potrčev molk ni bil pravi odgovor.

C. ZAPLOTNIK

Zakaj je gasilec Marjan Černivec (začasno) odklonil državno odlikovanje ali kako so povojne oblasti preganjale politično »oporečne« gasilce in se znašale nad gasilsko tradicijo in simboli

Gasilski in socialistični botri, Florijan med tradicijo in boljševismom...

Kranj, 28. marca - Nižji gasilski častnik Marjan Černivec iz Kranja je na februar-skem občnem zboru gasilskega društva Primskovo začasno, iz protesta zoper povojne oblasti, ki so se na različne načine znašale nad gasilsko tradicijo in simboliko in nad politično "sumljivimi" gasilci, odklonil državno odlikovanje (zasluge za narod). Priznanje, ki naj bi ga med drugim dobil tudi za delo v gasilski organizaciji, je sprejel šele marca iz rok predsednika kranjske občinske skupščine Ivana Torkarja, katerega je tudi seznanil z razlogi, zakaj je na gasilskem občnem zboru (začasno) zavrnil priznanje. Razlogov je več. Marjan je bil dve mandatni obdobji zapored (med 1976. in 1984. letom) predsednik gasilskega društva Primskovo, v obeh mandatih pa se je ukvarjal s problemi, ki so se mu že tedaj zdeli nerazumljivi in za katere je prav, da javnost vsaj zdaj izve.

"Velik napredek in uspešno delo je očitno motilo nekatere krajevne politike," ugotavlja Marjan Černivec, ki ne more pozabiti, kako so ga z delovnega mesta odvedli na postajo milice in ga tam zadrževali, kdo je dal denar za obnovo zunanega ometa na gasilskem domu, kdo je dal blagosloviti obnovljeni dom in novo motorno brizgalno Rosenbauer 1200... Drugi primer je še slikovitejša ogledalo oblasti, ki je pod plaščem demokracije počela marsikaj - preganjala tudi gasilce, ki niso bili zagovorniki edine resnice in "linije". Kot predsednik gasilskega društva je pred nakupom kombiniranega gasilskega vozila in akcijo zbiranja denarja dobil od političnega aktiva v krajevni skupnosti vso moralno in politično podporo. Zbiranje denarja je potekalo po načrtu, zataknilo pa se je pri imenovanju botra in botre. Čeprav gre za staro gasilsko tradicijo in čeprav pravilniki o gasilskih organizacijah niso prepovedovali botrstva, so krajevni politični funkcionarji preprečevali predsednika, da avtomobil ne potrebuje botra, da je botrstvo "stvar klera" in da botra novega primskovskega gasilskega avtomobila nista politično dovolj znana. "S pomočjo republikanskih funkcionarjev smo sicer obdržali botra in botro, ki sta nam podarila večjo vsoto denarja; dodatno pa smo dobili še dva socialistična, katerima pa je društvo iz svoje blagajne kupilo šopke ter zakusko pri skupni slavnosti mizi," je zapisal Marjan Černivec v pojasnilo, zakaj je na gasilskem občnem zboru začasno odklonil državno odlikovanje.

Žuganje gasilcem, ki niso hoteli delati na "gospodov dan"

Primer, ki smo ga opisali, je le eden od številnih iz povojne gasilske preteklosti. Brskanje po zgodovinskih dokumentih razkrije še marsikatero nečednost, ki tedanjim oblastem pa tudi njihovim dedičem ne more biti v ponos.

Ker je Centralni komite KP Slovenije 1952. leta ugotovil, da so se v marsikateri gasilski organizaciji uspeli prebiti na vodilna mesta "razni sovražni elementi" in ljudje, ki mislijo, "da so za njihovo razbijaško delo najprimernejša društva", je zahteval od okrajnih komitejev, da analizirajo razmere v gasilskih organizacijah in da med drugim odgovorijo na vprašanja, koliko članov Partije dela v gasilskih organizacijah, kakšen odnos imajo člani vodstev do socialistične graditve, kje so bili za časa okupacije in kje pred vojno (klerikalni ali liberalni veljak, župan, cerkveni ključar itd.), kako gasilske organizacije vzgajajo svoje člane v socialističnem duhu, kakšen je vpliv duhovščine na društva, ali so

delujejo gasilci pri cerkvenih obredih (procesije, straže, godbe itd.)...

Okrajni komite KPS Novo mesto je med drugim ugotovil, da je med gasilskimi poveljniki "dosti takih, ki imajo v sebi še staro miselnost oz. so klerikalci", in da je to tudi eden od razlogov za slabo politično delo. Tedanjo dolenjsko partijo je zelo motilo, da je kar 60 odstotkov članov gasilskih društev obiskovalo cerkvene obrede, da so nekateri gasilci šli celo v gasilski opremi za cerkvenimi pogrebi, da je gasilsko društvo v Dobravi hotelo izpisati na ploščo v spomin gasilcem, ki so padli v NOB, tudi tiste, ki so padli na drugi (ne-partizanski) strani, da v gasilskem društvu Ostrog niso vprašali množičnih političnih organizacij o tem, kje bi lahko postavili gasilski dom... Analiza je pokazala tudi "dobre zglede": gasilska društva v Gaberju, v Straži, v Dolenjskih Toplicah naj bi bila med najboljšimi in sicer zato, ker so v upravnih odborih prevladovali člani Partije. V Smarjeti so mladinci po partijskem sestanku vrgli iz vodstva društva klerikalca in postavili na njegovo mesto predanega človeka... Podobno analizo kot novomeški je izdelal tudi okrajni komite KPS Ljubljana-okolica in ugotovil, da se veselice v novi Jugoslaviji prav nič ne razlikujejo od veselice v stari Jugoslaviji, da veliko število gasilcev (osebno) hodi v cerkev in da člani društev igrajo same "kmečke religiozne igre", kot so Divji lovec, Dve nevesti, Revček Andrejček, Rodoljub iz Amerike... Kot navaja poročilo okrajnega komiteja KPS Gorica, se tudi v tem okraju vsi gasilci niso pravilno politično vedli. V gasilskem društvu Vrhpolje so ustanovili godbo, ki se ni udeleževala proslav ob državnih praznikih (zato so jo razpustili). Še večjo črno piko so dobili gasilci iz PGD Vrhpolje, ki v nedeljo niso hoteli prostovoljno delati pri obnovi gasilskega doma, češ da je to "gospodov dan". V Podnanosu so poskušali organizirati gasilski dan na dan sv. Florijana, zavetnika pred požarom in zoper povodnji in enega najbolj znanih in čiščenih ljudskih svetnikov, vendar jim je okrajni partijski odbor to preprečil. V Čepovanu je bil problem v tem, da predsednik društva ni sodeloval v NOB, ampak je bil med vojno v Franciji.

Florijan noče z gasilskih domov in praporov

Na podlagi poročil okrajnih komitejev KPS je nastalo obsežno poročilo, ki natančno analizira razmere v gasilskih organizacijah na Slovenskem ob koncu štiridesetih in v začetku petdesetih let. O opremljenosti gasilskih enot, o usposabljanju in drugem strokovnem delu ter o požarih je bolj malo besed, zato pa so na dolgo in široko

opisani problemi nepolitičnosti gasilske organizacije, pojavi klerikalizma med gasilci, problemi s sv. Florijanom - zaščitnikom gasilcev, in z ostalo gasilsko tradicijo in simboliko... Ker so povojne oblasti videli v gasilskih društvih predvsem množične družbene organizacije za širjenje "socialističnega duha" in za utrjevanje svoje oblasti, so ostro kritizirale tista društva, ki so zanemarjala politično delo, poudarjala strokovnost in prisegala na geslo "Naj bo dan ali noč, mi gremo vsak mu na pomoč". Oblasti so se ob tem najbolj bale, da ne bi društva prišla pod vpliv "bolj ali manj prikritih klerikalcev", zato so temu problemu posvečale tudi zelo veliko pozornosti. Pravilnik o gasilskih zastavah je sicer opredelil, kakšni so lahko prapori v novi Jugoslaviji in kdaj jih je dovoljeno uporabljati, vendar so se nekatera društva očitno težko poslovala od sv. Florijana, ki ga v mnogih hišah še dandanašnji vidimo v podobi rimskega častnika s čelado in zastavo ter z vedrom za vodo v roki, s katerim gasi gorečo hišo. Gasilci v Grosupljem, na primer, so prišli na kmečki praznik s starim praporom, na katerem je bil motiv sv. Florijana, prav tako v Dolenji vasi pri Kočevju. Stari gasilski prapor z geslom "gnile Jugoslavije" so uporabili tudi v Zabrznici na Gorenjskem, društvo iz okolice Trebnja je na prapor namestilo nad Florijanovo sliko rdečo zvezdo, v nekem društvu iz Trbovelj pa so prek Florijanove slike našli kos državne zastave. Čeprav oblasti niso posebej predpisale, da bi v vsakem gasilskem domu visela vsaj kakšna slika katerega od tedanjih vodilnih političnih funkcionarjev, pa jim to ni bilo vseeno. "Mnogo je orodišč ali gasilskih domov, kjer teh slik ni; v večini orodišč pa so slike Florijana ter raznih starih nekdanjih zaslužnih članov in tudi križi. PGD Rudnik Trbovlje, na primer, ima veliko sliko bivšega direktorja predvojnega podjetja, Dol pri Hrastniku je imel samo križ, prav tako tudi Gameljne pri Ljubljani," piše v poročilu.

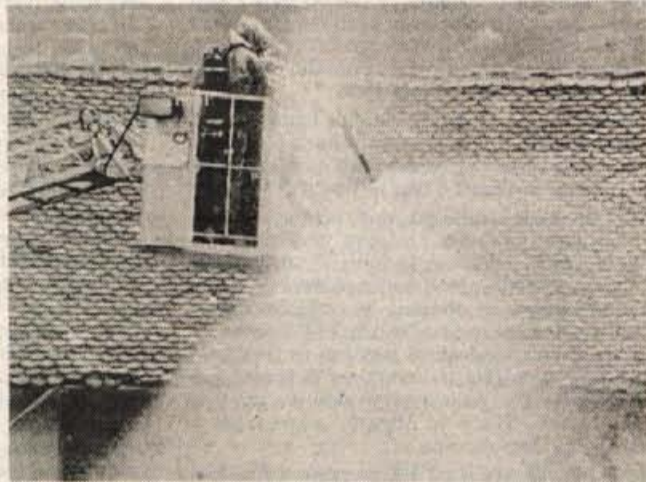
Kot navajajo viri, se je 20. avgusta 1954 mudil v Britofu pri Kranju predstavnik republiške gasilske organizacije in si ogledal gasilski dom. Ne zato, ker bi ga tamkajšnji gasilci tako lepo obnovili, ampak zavoljo tega, ker so pri obnovi "pozabili" odstraniti kip sv. Florijana in zbrisati napise, ki so spominjali na staro Jugoslavijo in na čas, ko Cerkev in država nista bili ločeni.

Oblast, ki se je trdno odločila, da pomete z gasilsko tradicijo, simboliko in z vsem, kar bi spominjalo na stare čase, je imela natančen pregled nad "ostanki preteklosti": v začetku petdesetih let naj bi še 87 gasilskih domov na Slovenskem imelo kipe oz. slike sv. Florijana, 43 društev naj bi še vedno imelo pra-

pore s Florijanovo podobo, na 23 gasilskih domov naj bi bili križi.

Nasilno odstranjevanje zaščitnika gasilcev je marsikje povzročilo odpore in nesoglasja v kraju; na Gorenjskem naj bi bilo tako med drugim tudi v Bohinjski Bistrici. Na Viču pri Ljubljani so se dolgo pripravili o tem, kdo naj bi z doma odstranil kip sv. Florijana. Gasilci ga niso hoteli, zato so predlagali, naj delo opravi SZDL; vse skupaj pa se je končalo tako, da so ponoči trije člani oblastne stranke prišli z vrvjo, otvezli Florijana in ga potegnili s stavbe.

Oblastem pa je šlo v nos še marsikaj drugega, med drugim tudi to, da so gasilska društva najraje prirejala vaje, proslave in veselice ob cerkvenih praznikih. Če so organi za notranje zadeve le bili dovolj budni in da so pravočasno zvedeli za takšne gasilske namere, so prireditve preprečili. Na Ptujju so ocenili, da je zabavnih gasilskih prireditev že preveč in da so premalo kulturne, zato so skupaj z notranjo upravo sklenili, da bodo dali dovoljenje za veselice le v primeru, če bo prej tudi kulturni program. Ker oblastnikom tudi ni ugajalo, da so nekatere gasilske godbe v te-

danjih časih igrane pri cerkvenih obredih, so izdale pravilnik, ki je natančno urejal odnose in tudi finančna vprašanja. Ker administrativni ukrepi oblastnih organov niso dali rezultatov, so posredovale še pristojne gasilske zveze. Godbe so na omejitve reagirale različno, v Medvodah in Črenšovcih pri Murski Soboti, na primer, tako da sta se razšli...

In kakšen naj bo nauk te zgodbe? Spoznajmo prete-

klost in do obisti razgalimo povojni boljševisem, ki je obšel svetovne in civilizacijske pridobitve, delal prekucije tudi tam, kjer so bile korenine globoke in temelji trdni, prevratniško prelamljal z zgodovino in tradicijo in se zaklinjal na edino resnico... Spoznajmo to preteklost in ta boljševisem, ne samo zaradi ljudi, ki so ga občutili, ampak tudi zato, da se mu bomo lahko izognili v prihodnosti.

ŽIVILA KRANJ
trgovina in gostinstvo

V ponedeljek, 2. aprila 1990, bomo ob 8. uri

odprli novo trgovino SONČNICA

na Kokrici (v Zadržnem domu)

V trgovini bomo prodajali:

- semena
- sadike
- okrasno grmičevje
- lončnice
- zemljo in bio mešanice
- umetna gnojila
- vrtnarsko orodje
- korita, lončke in vaze
- kletke za male živali in pribor
- akvarije
- krmila

Prodajali bomo tudi strokovno literaturo in vam radi svetovali!

Pakiranje prilagojeno za vrtničarje!

Delovni čas:

od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

Kako vabljiva je cenejša Avstrija

Kranj, 22. marca - Nekajkilometrsko kače vozil pred ljubeljskim predorom v najbolj obleganih dneh, na drugi strani pa osamele domače trgovine so zgovorna pričča, da je kapitalistična Avstrija daleč cenejša od (ne več socialistične) Slovenije. Z vztrajanjem naše vlade pri razmerju tečaja ena proti sedem (marka proti dinar) in ena proti ena (šiling proti dinar), ob tem ko cene še kar naprej rastejo, je komaj porojeni konvertibilni dinar menda vsaj za 40 odstotkov prencenjen. Ljudje, ki skoraj nimajo več kaj računati, so hitro izračunali, kje se ceneje (in bolje) kupuje. V Avstriji, seveda, v katero pridno nosijo pičle konvertibilne dinarčke; ne več samo za kavo in margarino kot včasih, ampak tudi za pralni prašek, toaletni papir, sladkor, moko, salame, konzerve, sadje, skratka gospodinjstvo s pomočjo Avstrije postaja približno enkrat cenejše kot z nakupi v domačih trgovinah. Da o primerjavah cen čevljev in tekstila, pralnih strojev in še česa sploh ne govorimo! Slovenci, vsaj tisti bližje meji, smo torej že v Evropi 92.

Minka Trček iz Zapuž, poslovodkinja v Živilni trgovini v Radovljici: »Sama ne hodim po nakupih v Avstrijo. Enkrat, največ dvakrat na leto grem čez mejo, kupim rozine, sadje, kakšno Milko čokolado, kaj več pa že ne. Promet v naših trgovinah pada, ljudje ne kupujejo več večjih količin blaga. Nekateri nimajo denarja, drugi čakajo na nižje cene, tretji gredo morda rajše v Avstrijo. Padec prodaje se pozna zlasti pri južnem sadju, sladkarijah in žganih pijačah.«

Rezka Kelbič iz Kranja, zaposlena v Kino podjetju: »Kavo in margarino mi prinesejo iz Avstrije prijatelji, kar mi ostane, ko plačam položnice, lahko brez težav zapravim v naših trgovinah. Zadnji mesec sem dobila 2.700 dinarjev plače. Avstrija mi niti na misel ne pride, čeprav slišim, da je vse dosti cenejše.«

Vlado Černelec iz Kranja, poklicni gasilec: »Na vsake toliko časa grem nakupovat v Avstrijo. Zadnjikrat sem bil prejšnji mesec. Tam je vse bistveno cenejše kot pri nas. Kupujem predvsem živila, dražjih stvari zaenkrat še ne. Kupim več hkrati, da je potem nekaj časa mir. Na meji doslej nisem imel kakšnih težav.«

Slavica Tomažin, vodja izmene v živilski samopostrežnici v Globusu: »Še nedolgo nazaj so pri nas zelo veliko kupovali Avstrijci, zlasti ob sobotah in cerkvenih praznikih. Pokupili so cele zaboje žganih pijač, sire, salame. Zdaj je očitno pri njih vse cenejše, saj jih ni več k nam. Po dva, trije še zaidejo ob praznikih. Tudi domačinom se tanjše denarnice oziroma visoke cene, kakor vzamemo, poznajo pri nakupih. Kupujejo v glavnem samo še tisto, kar nujno potrebujejo; kruh, mleko, pastete, cenejše salame, osnovna živila, po enega ali dva zrezka, 20 dag mletega mesa. Če primerjam nekdanji promet, je zdaj v trgovini včasih prav žalostno. Dokler se cene ne bodo znižale, ne bo bolje. Počasi se umirjajo, nižajo še ne, razen za olje in sladkor, za katera prav te dni pričakujemo znižanje.«

H. Jelovčan
Slike: F. Perdan

Škofja Loka, marca - V Frankovem naselju v Škofji Loki je Jože Dolinar, samostojni slikopleskarski obrtnik, v začetku letošnjega leta odprl trgovino ALPCOLOR. V njej je moč kupiti najrazličnejše barve, lake, avtolake, avtospreje, slikopleskarske pripomočke ter čistila. Povezal se je z medvoškim Colorjem in tako v trgovini ponuja tudi ves proizvodni program te tovarne. Med tujimi proizvajalci naj omenimo možnost nakupa čistil iz priznane kolekcije firme Johnson, med posebnostmi v prodajalni pa mozaik barve in domače gašeno apno. Prav tako bo kmalu moč kupiti tudi najrazličnejše tapete, katerih izbira je zaenkrat še bolj skromna. Kot pravi Jože Dolinar, so cene konkurenčne, trudil pa se bo, da bo trgovinica vedno dobro založena.

V. Stanovnik

SEJEM RABLJENIH AVTOMOBILOV V TRZINU

PISANA PONUDBA

Trzin, 25. marca - Za spremembo smo se minulo nedeljo namesto na sejem rabljenih avtomobilov v Kranju, odpravili v Trzin pri Ljubljani, kjer sejem vsako soboto in nedeljo organizira Avto servis Domžale. Po velikosti se lahko primerja s kranjskim, ponudba pa je precej bolj pisana in temu ustrezno so prodajalci tudi prilagodili cene svojih jeklenih konjičkov. Prodaja vozil je bila tudi v Trzinu precej slaba, saj je večina kupcev povpraševala po starejših in cenejših avtomobilih, ki pa imajo za sedaj še previsoke cene, razen nekaterih izjem. Tako se je zgodilo, da je bil v nekaj minutah prodan Renault 4 GTL letnik 1981 za samo 13.300 dinarjev. Za primerjavo še nekaj cen: Renault 4 GTL, letnik 1989 - 65.800 din, Yugo Skala 55 letnik 1988 - 58.100 din, Yugo Koral, letnik 1988 - 53.900 din, letnik 1987 - 45.500 din in Fiat 126 P letnik 1985 - 25.900 din. Tako prodajalci, kot tudi večina kupcev sklepajo kupčije še vedno pretežno v devizah. In še ena ugodnost trzinskega sejma: vstop na sejmski prostor je brezplačen.

M. Gregorič

KOLIKO JE VREDEN DINAR

Koliko je vreden dinar		
država	devize	velja za srednji tečaj
Avstrija	100 ATS	99,2155
Nemčija	100 DEM	700,0000
Italija	100 LIT	0,9525
Švica	100 CHF	786,6717
ZDA	1 USD	11,9629

ČRNA BORZA Živahno le ob plačilnih dneh

Trenutno na črni borzi ponudba deviz ni ravno visoka, pa tudi povpraševanje močno niha. Bolj živahno je le ob plačilnih dnevih, pa še takrat je največ zanimanja za šilinge in lire. Nakupi čez mejo so pač za nas še vedno (nekateri trdijo, da celo vedno bolj) zanimivi. Čeprav naši proizvajalci že spuščajo cene (nekateri trgovci pa marže), se, kot zatrjujejo poznavalci, še vedno več stvari draži, kot ceni. Preplačilo deviz na črni borzi ostaja okoli enega odstotka na srednji tečaj, kar je še vedno nekaj ugodneje kot nakup v banki, kjer odstotek zaračunajo na prodajni tečaj.

država	devize	dinarji	preplačilo
Avstrija	100 ATS	100,40	1 %
ZRN	100 DEM	707,00	1 %
Švica	100 CHF	792,00	1 %
ZDA	1 USD	12,06	1 %
Italija	100 LIT	0,96	1 %

Smučarski konec tedna

Sneg, ki je zapadel minule dni, je poleg otrok razveselil tudi smučarje, ki so že postavili v kot letos skoraj neuporabljene smuči. Tako se bodo konec tedna zavrtle vlečnice v Kranjski gori (že včeraj sta obratovali vlečnici Rože in Planica), vrtijo se tudi vse naprave (razen Šije) na Voglu, kjer je 80 centimetrov snega. Tudi na Soriški planini je po besedah žičničarjev enkratna smučarija. Čeprav je zapadlo 70 centimetrov novega snega, je cesta prevozna brez verig. Konec tedna (od petka do nedelje) bodo obratovali tudi naprave na Zelenici, kjer je od 30 do 80 centimetrov novega snega.

V. Stanovnik

zajček
TRGOVINA VSE ZA OTROKE
UL. JANKA PUČLJA 7
KRANJ TEL. 064-35-103
ZA BOLTEZOM NA TRGU RIVOLI

VAM PONUJA:
VSA OBLAČILA OD 0 DO 10 LET,
SEDEŽE ZA V AVTO, HOJICE,
NAHRBTNIKE ZA DOJENČKE,
KENGURUJE VOZIČKE,
ORTOPEDSKE COPATE, OTROŠKA
KOSMETIKA IN VSE VRSTE
IGRAČ.

POSEBNA PONUDBA:
POSEBNA PONUDBA:
kombinirani vozički - 2.680,00
oblačila za obhajila in birne
majice s kratkimi rokavi po
lanskih cenah
spomladanska kolekcija
Jutranjke (izvojni modeli)
DELOVNI ČAS: od 9. - 12. ure in
od 16. - 19. ure
SOBOTA od 9. - 12. ure

TONSPORT
Titov trg 4 b
Škofja Loka
(pri hotelu Transturist)

vam nudi:

- ocenitev in prodajo elektr. opreme (HI-FI, video, TV, avto oprema...)
- servisiranje elektr. opreme (video, HI-FI)

Informacije vsak dan od 7. - 10. ure po tel.: 621-178
— posebej za videotekarje presnemavamo izključno z master kopij

V naši videoteki imate na razpolago 1000 filmov različnih žanrov.

Trgovina je odprta vsak dan od 14. do 19. ure, sobota od 9. do 12. ure.
Vse informacije dobite na tel.: 621-261

LTH loške tovarne
hladilnikov
škofja loka

SPOŠTOVANI KUPCI!

Obiščite novo odprto tovarniško trgovino LTH v Škofji Loki, Kidričeva 66, tel. 064/632-451

MOŽNOST NAKUPA; zamrzovalnih skrinj, hladilnih in zamrzovalnih omar, hladilnih pultov, manjših gostinskih aparatov, el. brusilnih strojev, materialnih tehnoloških viškov itd.

DOM OSKRBOVANECV ALBINA DROLCA PREDDVOR

Svet Doma oskrbovancev Albina Drolca Preddvor, Poštoe 2 razpisuje dela in naloge
VODENJE RAČUNOVODSTVA
1 delavec za nedoločen čas

Pogoji:

- znanja pridobljena z usmerjenim izobraževanjem ekonomske smeri - VI. stopnja,
- 3 leta delovnih izkušenj v finančnem poslovanju
- dodatno izpopolnjevanje

Rok trajanja mandata je 4 leta.
Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Dom oskrbovancev Albina Drolca Preddvor. O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

V ponedeljek, 2. aprila 1990, bomo odprli **trgovino VIOLETA**

Podlubnik 41 v Škofji Loki, kjer vam nudimo bogato izbiro različnega blaga:

- ženske in moške pletenine
- spodnje perilo za vse starosti
- opremo za dojenčke
- igralne hlačke, bombažne majice
- igračke
- trenirke od št. 0 - 58
- nogavice
- usnjene izdelke (ženske torbice, potovalne in športne torbe, poslovno usnjeno galanterijo, pasove, denarnice itd.)
- modne dodatke

Osnovni cilj naše trgovine bo ponuditi najkvalitetnejše blago iz uvoza in domačega tržišča po zelo ugodnih cenah.

Odprto: od 10. do 18. ure
sobota: od 8. do 12. ure
Dobrodošli v trgovini VIOLETA!

NOVO V KRANJU!
V Kranju na Tomšičevi 30 je odprta zasebna semenarna PEHTA. Poleg semen, orodja in ostale opreme za vaš vrt imamo na zalogi tudi krmno korenje, peso, črno deteljo, lucerno, jaro grašico in koruzo (pioneer BČ 272)

Do 30. 4. 1990 prodajamo po reklamnih cenah vse vrste ročajev za vaša orodja

Odprto: 9. - 12. in 14. - 19. ure
sobota: 8. - 12. ure

AS DOMŽALE

AVTOSEJEM V TRZINU

V OBRATNO INDUSTRIJSKI CONI V TRZINU OB CESTI LJUBLJANA-CELJE ORGANIZIRA AS DOMŽALE, p. o. VSAKO SOBOTO IN NEDELJO SEJEM RABLJENIH AVTOMOBILOV.

AS DOMŽALE, p. o. NUDI NA SEJMSKEM PROSTORU TUDI STROKOVNO CENITEV VOZIL IN MOŽNOST OGLAŠANJA TER KOMISIJSKO PRODAJO VOZIL.

VSTOP JE PROST.

TEMA TEDNA

SREBRO

Če berete naše časopise kot bralec, ki želi biti predvsem korektno informiran in vam je kaj malo do tega, da bi »cajtenge« brali tako natančno kot knjigo, od A do Z, vam je verjetno mimogrede ušla senzacionalna vest. Namreč: v Veliki Britaniji se je pojavila zbirka štirinajstih srebrnih kosov Sevso iz rimske dobe neprecenljive arheološke in umetniške vrednosti. Njena tržna vrednost bi bila, takole med brati, nekako 200 milijonov dolarjev!

Pa kaj, boste rekli! Saj, saj! »Pa kaj,« so zamahnile z roko tudi naše pristojne oblasti, razen arheologov, ki jih je najdba vznemirila. Postali so pozorni, kajti iz Velike Britanije so nam namreč tudi sporočili, da so dokumenti o tem, da so posodo našli v Libanonu, ponarejeni in da iščejo pravi izvor in zakonitega lastnika. Sumijo namreč, da bi srebrno bajeslovno bogastvo prav lahko izviralo tudi z arheoloških lokacij na našem ozemlju. Konkretno z območja v Istri, kjer je vojaško ozemlje.

V tej fazi - razen arheologov - ni trzil nihče! Sele tedaj, ko so iz belega sveta pricurjale neuradne govorice, da je možno, da je dragoceno srebro bilo pretihotapljeno iz Jugoslavije z diplomatsko pošto in da je v zadevo vpleten »neki Titov sorodnik«, je Jugoslavija dvignila glavo. Mi namreč dvignemo glavo izključno in le tedaj, ko zadiši po POLITIČNI aferi, v kateri nastopajo naši politični funkcionarji. Za »navadne« tihotapce in običajno korupcijo, ne glede na njeno kvantiteto in svetovne razsežnosti, nam je toliko kot za lanski sneg!

Nato je sledila neprijetna izjava direktorice istrskega muzeja, da bi prav rada, če bi le mogla, sodelovala pri odkrivanju izvora srebrnine. A žal najbrž ne bi bila v veliko pomoč, kajti arheologi na ozemlje, ki ga ima v posesti vojska, nimajo vsto-

pa. A ne samo na istrsko vojaško cono, tudi na Brionih so bili nezaželeni... In se je še nostalgčno spominjala časov stare rajne Avstrije, ko je vojska na vsak način morala poklicati arheologe tudi na vojaške lokacije, če se je le pri gradnjah kaj odkrilo...

Zdaj pa smo bili seveda vsi užaljeni! Sledili so jezni demanti: nobenih najdb ni bilo, vse je navadni bla, bla, bla! Naša diplomacija tudi nikdar in nikoli - olala! - ni »švercala« in se tako ima za najbolj neomadeževano diplomacijo tega planeta. Vse v smislu - dajte nam no že mir s tistimi starimi vrči, pladnji in krožniki! Naj bi še iz teh piskrčkov in talarjev delali cirkus?

A svet te stvari jemlje drugače: gre vendar za narodno bogastvo neprecenljive vrednosti, za izredno arheološko in umetniško vrednost, katere najdba bi, denimo, dvignila na noge tričetrt Britanije in četr Amerike. Pri nas pa nič, razen arheologa iz Niša, ki je pripravljen verjeti, da so srebrnino »skovali« prav v stari niški delavnici.E

A ne, da vam gre na živce? Take teme so eno konjsko figo vredne v času, ko se bijejo strahotne predvolilne bitke strank in njih veljakov, narod pa preplašeno čaka, kdo ga bo potegnil v Evropo. Ko bo po volitvah slovenska četica vkorakala v srednjo Evropo - ki je za zdaj za nas še vedno le in zgolj meteorološki pojem - se bomo pač tam ugnedili brez srebra. Kaj zato, če bodo o nas govorili, češ »a, to so pa tisti osli, ki kulturo skozi okno mečejo... Norci gor ali dol, samo, da bomo v Evropi in če nam tam ne bo všeč, se bomo pač ob prvi priliki »prelifrili« v Ameriko...

D. Sedej

Hruščani pripravljajo zabavni večer

DPD Svoboda Ivan Krivec Hrušica skupaj z uredništvom Gorenjskega glasa, Radia Triglav Jesenice in Kaja pripravlja zanimiv zabavni večer na Hrušici. Prvoaprilska prireditev bo v soboto, 31. marca, ob 20. uri v kulturnem domu na Hrušici.

Ze prej so razpisali natečaj za prvoaprilske laži Hrušica 90. Le - te bo ocenjevala posebna komisija in razglasila zmagovalce. Izbirali bodo med lažmi, ki so jih že prejela uredništva, udeleženci prireditve pa bodo na prireditvi lahko predložili »svojo« laž, ki se bo potegovala za eno izmed lepih nagrad. Razglasili bodo pet najboljših.

Razen tega bodo ustanovili - tako kot se današnjemu času tudi spodobi - svojo stranko. Imenovala se bo DDD....

Več o zanimivi prireditvi na Hrušici, kjer bo nastopil tudi ansambel Obvezna smer, pa v torkovi številki....

Stare obrti na Gorenjskem

Dobro lesko je že kar težko dobiti

Bohinjska Bela je znana po »grabljarih«, se pravi, po tistih domačih mojstrih, ki so že od nekdaj znali napraviti dobre lesene grablje. Obrt izvira iz družine Ropretovih, z najstarejšim Mihom Ropretom, ki danes grabelj ne dela več. Izdeluje jih le Alojz Ropret, upokojeni železničar, ki v prostem času pozimi napravi kar veliko grabelj.

»Moj oče je bil tesar, ki je vse življenje tesaril po Bohinjski Beli in drugod,« pravi Alojz Ropret z Bohinjske Bele. »delal je pri Kokalju na Bledu in največ popravil mostove, ki jih je bila odnesla voda. Kot »zimperman« je moral veliko plezati po strehah, delo ni bilo prav nič prijetno in vedno nevarno. Ni želel, da bi se tudi sam izučil za tesarja, zato sem se zaposlil pri železnici, v prostem času pa tako kot oče začel z izdelavo lesenih grabelj.

Za dobre lesene grablje je treba tri vrste lesa: leskovega,

čeljusti so iz bukovega lesa, cveki pa iz akacije. Kaj že strojno prevrtam, obtesati pa je treba ročno in tudi čeljusti je treba obdelati »na roko«, da se ne zlomijo. Pomembno je tudi, da so narejene po lesu, kot pravimo in kar pomeni, da se les krivi po letnicah.

Danes je že kar težko dobiti dober leskov les. Kmetje ali gozdarji zemljo zdaj z buldožerji ravnaajo, leska izginja, gozd se s smreko zarašča, tudi v vasi nad Bohinjsko Belo, na Slamnkih. Drugače pa vse leto pripravljam les za grablje, da jih potem pozimi počasi delam. Važno je še, kdaj se les poseka: obvezno po avgustu in tedaj, ko je stara luna.

Kmetje danes obračajo seno že strojno in tudi vrtiček ob hiši se lahko pograbi z vsakimi grabljami. Sem in tja pa še vedno kmetom in drugim pridejo kar prav, še posebno na hribovskih kmetijah, kjer se travniki strojno ne morejo obdelovati.

Ropretove grablje so znane daleč naokoli, saj zanje vedo

kmetje tudi v oddaljenih vaseh. Alojz je pravi mojster, ki pazi, da je vse tako, kot ga je bil naučil oče. Z njim bo najbrž tudi

na Bohinjski Beli zamrlo »grabljarstvo« kot še ena izmed starih gorenjskih obrti..

D. Sedej

Alojz Ropret ima še enega konjička: rad je v hlevu in ponosen je na kobilo Luco... Foto: D. Sedej

Narodnozabavna lestvica Radia Žiri

Objavljamo razporeditev marčevske oddaje o narodnozabavni glasbi z lestvico Radia Žiri, s prvimi petimi uvrstitvami najbolj priljubljenih viž minulega meseca in predlogi skladb v ritmu valčka in polke.

- Uvrstitve petih NAJ viž: 1. Ko mlada sva bila - Štajerskih 7
- 2. Po Sloveniji - Ansambel Nika Zajca
- 3. Vem za deželo - Ansambel Gorenjci
- 4. Zunaj tiho sneži - Alpski kvintet
- 5. Kadar oče praznuje - Bratje iz Oplotnice

Predlog novih viž:

- 6. Naša domovina - Ansambel Lojzeta Slaka
- 7. Tretji človek - Miha Dolžan
- 8. Moja Gorenjka - Ansambel Krt
- 9. Naša mladost - Ansambel Stoper
- 10. Vidim te mati - Ansambel Mitja Kapša

Izmed poslanih kuponov smo izžrebali Pepco Radič, Podvasca, Tržič, ki bo prejela glasbeno kaseto. Objavljeni kupon nalepite na dopisnico ali razglednico in pošljite na naslov: Radio Žiri, Trg osvoboditve 1, Žiri 64226. Sodelujte!

Kupon

Priimek in ime _____

Naslov _____

Glasujem za _____

CESTNO PODJETJE KRANJ p. o.
KRANJ, JEZERSKA C. 20 • TEL. 26861, TELEX 37720 CP KRN YU

CESTNO PODJETJE KRANJ, p.o. Kranj, Jezerska cesta 20

Po sklepu odbora za delovna razmerja objavljamo prosta dela in naloge:

OPERATIVNI GRADBENI TEHNIK - 2 delavca

Pogoji: gradbeni tehnik (V. stopnja), 3 leta delovnih izkušenj v cestogradnji, 3 mesečno poskusno delo, strokovni izpit gradbene stroke.

Za objavljena dela in naloge bomo z delavcema sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: CESTNO PODJETJE KRANJ, Jezerska cesta 20.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 15 dni po sprejemu sklepa.

ljubljska banka

GORENJC IN BANKA FORMULA PRIHRANKA

VPIS OBRESTI ZA VPOGLEDNA SREDSTVA ZA PRVO TROMESEČJE HRANILNE VLOGE:

Obresti bo mogoče vpisati v hranilne knjižice od 9. 4. 1990 dalje. Ne glede na datum vpisa, pa bodo obresti obračunane in pripisane z 31. 3. in od 1. 4. dalje obrestovane.

TEKOČI RAČUN:

S prvim izpiskom v mesecu aprilu, ki ga boste prejeli po 12. 4., boste obveščeni o pripisu obresti na pozitivno in (dovoljeno in nedovoljeno) negativno stanje. Za razliko med obrestmi od pozitivnega in negativnega stanja se bo vaše stanje na tekočem računu povečalo ali zmanjšalo.

ŽIRO RAČUN:

O višini pripisanih obresti boste lastniki ŽR obveščeni z izpiskom.

HRANILNE VLOGE - 9. 4.

ŽIRO RAČUNI 12. 4.

TEKOČI RAČUNI -

Gorenjska banka d.d., Kranj

TRŽIŠKA INDUSTRIJA OBUTVE IN KONFEKCIJE TRŽIČ - SLOVENIJA

TRŽIŠKA INDUSTRIJA OBUTVE IN KONFEKCIJE TRŽIČ-SLOVENIJA

TRIO Tržiška industrija obutve in konfekcije Tržič po sklepu delavskega sveta razpisuje delovna mesta za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. DIREKTOR PODJETJA

Pogoji:
- visoka izobrazba ali višja izobrazba ekonomske, tehnične, komercialne, upravne ali pravne smeri
- 5 let delovnih izkušenj pri zahtevnih delih v gospodarstvu
- sposobnost vodenja podjetja
- znanje tujega jezika (angleščina, nemščina)

2. VODJA OBRATA NOTRANJIKOV

Pogoji:
- ing. usnjarskopredelovalne tehnologije
- 4 leta delovnih izkušenj pri vodenju manjših organizacijskih enot

3. VODJA OBRATA USNJENE KONFEKCIJE

Pogoji:
- ing. usnjarsko predelovalne tehnologije
- 4 leta delovnih izkušenj pri vodenju manjših organizacijskih enot

4. VODJA TRGOVINE

Pogoji:
- višja izobrazba - ekonomist
- 4 leta delovnih izkušenj pri vodenju manjših organizacijskih enot

Direktorja in delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi bo imenoval delavski svet za mandatno obdobje 4 leta.

Kandidati za razpisana delovna mesta naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od objave razpisa na naslov:

TRIO - Tržiška industrija obutve in konfekcije Tržič p.o., Mlaka 10, 64290 Tržič.

Kandidati za direktorja pripišejo naslovu - "za razpisno komisijo".

Mednarodno podjetje

Lepa Vida

TRGOVSKI CENTER BLED

Ljubljanska 4

IZBRANO POHIŠTVO ● DROBNI OKRASNI
PREDMETI ● SVILA ● KRISTAL ● PORCELAN
● KRZNO ● USIŃJE ● ZLATO ...

Odprto: pon. - sob. od 9. - 12. ure in od 15. - 18. ure
nedelja 11. - 17. ure

TRGOVINA

LILA

Jezerska c. 121, KRANJ
(tik pred naovozom BRITOF)

- barve, laki za les, kovino in beljenje
- avtolaki - 37 nians
- orodje in pribor
- zaščitna sredstva in čistila

APNO za beljenje

Odprto: od 8. - 12.

in od 14. - 19. ure

sob. od 8. do 12. ure

Tel.: 34-770

DOBRA IZBIRA IN UGODNE CENE!

Večjo količino blaga vam tudi
dostavimo do doma!

Se priporočamo

UNI

BREZ ALKOHOLA

CESTNO PODJETJE KRANJ
JEZERSKA C. 20
KRANJ

Cestno podjetje Kranj Obvešča, da bo cesta L-7807 TRŽIČ - JELENDOL na odseku od I. serpentine do vasi DOLINA zaprta za ves promet od 2. 4. 1990 do 26. 4. 1990. Vsak dan od 7.00 do 13.00 ure, razen ob nedeljah. Obvoza ni. Popolna zapora ceste je potrebna zaradi izvajanja gradbenih del pri obnovi vozišča.

**SEJEM
GOZDARSTVA
IN KMETIJSTVA**
KRANJ,
13. - 19. 4.
1990

VHS V PRIMERJAVI S SUPER VHS SISTEMOM JE KOT BI S SVETILKO SPRAŠEVAL PO OGNJU.

NORDMENDE

SUPER VHS SISTEM

NORDMENDE, PREDSTAVLJATA
KAMERI SPECTRA MOVIE 800 IN
SPECTRA MOVIE SV 500 TER
VIDEOREKORDER V 8005. VISOKA
RESOLUCIJA 400 LINIJ NAMESTO
DOSEDANJIH 240, POMENI
NEPRIMERLJIVO BOLJŠO
KAKOVOST SLIKE, KI SMO JE
VAJENI LE PRI PROFESIONALNIH
NAPRAVAH. TO JE NOV IZZIV
VAŠI IJSTVARJALNOSTI. NAREDITI
SVOJ LASTEN VIDEO JE VELIK IN
OSVOBAJAJOČ OBČUTEK.
UPORABITE NOVE TEHNIČNE
MOŽNOSTI ZA VEČ VESELJA,
DAJTE DOGODKOM ZA VEDNO
SVOJ ZNAK.

emona commerce
proizvodnja in trgovina d.o.o. Ljubljana

Ljubljana, Futura, Trg revolucije 1, tel.: 061-219-107, Ljubljana, Holiday Inn Shop, Nazarjeva 2,
tel.: 061-219-550, Zagreb, Futura, Teslina 7, tel.: 041-426-191, Zagreb, Futura 1, Pitalaz JNA 8,
tel.: 041-430-132, Sarajevo, Futura, Zrinjskog 6, tel.: 071-26-789

KOMPAS S KOMPASOM ZA "1. MAJ"

KOMPASOVA SREČANJA

ROVINJ-CRVENI OTOK, 6 dni, 27.4.
ANTENINA KARAVANA, PULJ, 6 dni, 27.4.
Z DNEVNIKOM V RABAC, 6 dni, 27.4.
ROGLA, 6 dni, 27.4.

KOMPASOV TENIS

TENIŠKI KAMP Z MIMO JAUŠOVEC
KRK/HALUDOVO, 7 dni, 26.4.

KOMPASOVI SMUČARSKI KLUBI

KLUB BOVEC, 7 dni, 28.4.
KLUB MALLNITZ, 6 dni, 27.4.
KLUB VAL THORENS, 9 dni, 26.4.

IZLETI IN POČITNICE PO DOMOVINI

OHRID, 6 dni, 27.4.
MINI POČITNICE, 7 dni, 26.4.
MORJE; za 5 dni v Poreč (apartmani in zasebne
sobe), Rabac, Vrsar in Rovinj (hoteli) ter na Kukljico -
otok blizu Zadra - v apartmane
RABAC za upokojeence, ugodni 7 dnevni aranžmani v
mesecu maju prevoz
VRSAR, 7 dnevno letovanje v hotelih PINETA in
PANORAMA v maju mesecu, prevoz

POTOVANJA V TUJINO

GARDALAND (svet domišljije) 2 dni - 27.4.; 3 dni -
30.4.
BISERI TOSKANE, 4 dni, 29.4.
RIM-NEAPELJ, 6 dni, 27.4.
URBINO - SAN MARINO, 3 dni, 27.4.
DUNAJ, 3 dni, 27.4., 30.1.
BUDIMPEŠTA, 3 dni, 27.4.
PRAGA - BRNO, 4 dni, 27.4.
GRADOVI NA SLOVAŠKEM, 6 dni, 26.4.
KAVKAZ - MOSKVA - TBILISI - EREVAN, 8 dni, 23.4.
SPOZNAJTE EVROPO, 8 dni, 27.4., 28.4.
KOPENHAGEN IN NORVEŠKA, 6 dni, 26.4.
IRSKA, 6 dni, 27.4.
LONDON, 4 dni, 27.4.
LONDON, 5 dni, 25.4., 2.5.
AMSTERDAM, 4 dni, 26.4., 27.4.
NIZOZEMSKA, 5 dni, 28.4., 2.5.
PARIZ, 5 dni, 27.4.
PARIZ, 5 dni, 4.5.
AZURNA OBALA, 4 dni, 29.4.
BARCELONA, 4 dni, 26.4.
BARCELONA, 4 dni, 29.4.
BARCELONA, 5 dni, 2.5.
GRČIJA, 10 dni, 23.4.
GRČIJA, 10 dni, 28.4.
CARIGRAD, 5 dni, 26.4.
KAPADOKIJA, 8 dni, 23.4.
Capri - Pompeji - Vezuv - Rim, 5 dni, odh. 23.5.90
Klasična Grčija in otok Kreta, 9 dni, odh. 27.4.90
Benetke - Verona - Dolomiti, 3 dni, odh. 27.4.
Avstrija - Liechtenstein - Švica - Italija, 3 dni, odh.
26.4.
Pisa - Sardinija - Rim - Neapelj - Pompeji - Capri -
Assisi - Ravenna, 8 dni, odh. 27.4.

VELIKA POTOVANJA

EGIPT, 8 dni, 30.4.
MAROKO, 9 dni, 27.4.
TUNIS IN OAZE, 8 dni, 27.4.
SVETA DEŽELA - JERUZALEM, 8 dni, 26.4.
ISLANDIJA (REYKJAVIK), 6 dni, 26.4.
INDIJA - GOA, 14 dni, 22.4.
TAJSKA - MALEZIJA - SINGAPUR, 10 dni, 26.4.
BANGKOK - PATAJA, 10 dni, 25.4.
SRI LANKA - MALDIVI, 14 dni, 23.4.
KENIJA - ZIMBABVE - TANZANIJA, 14 dni, 26.4.
ZDA - HAVAJI, 14 dni, 26.4.
NEW YORK - SAN FRANCISCO - LOS ANGELES -
LAS VEGAS - SAN DIEGO, 11 dni, 26.4.
KARIBI, 19 dni, 29.4.

POČITNICE '90 - domovina

Predstavitve programa na sejmu ALPE ADRIA!

POČITNICE '90 - tujina

Predstavitve programa na sejmu ALPE ADRIA!

KOMPASOVO ŠPORTNO POLETJE

Predstavitve programa na sejmu ALPE ADRIA!

KOMPASOVI KONCERTI

- MUENCHEN - Tina Turner, 1 dan, 27.5.
- MUENCHEN - Prince, 1 dan, 14.6.

TEČAJI TUJIH JEZIKOV

- Katalog POLETNI TEČAJI TUJIH JEZIKOV - Velika
Britanija, Avstrija, Francija, ZR Nemčija, Španija

● ITALIA '90 ● EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK ZA
JUGOSLAVIJO ZA PRODAJO ARANŽMAJEV NA
SVETOVNEM PRVENSTVU V NOGOMETU
POSEBNI PROGRAMI ZA OGLED PRVENSTVA!

INFORMACIJE, PROGRAMI, PRIJAVE
Vse poslovalnice KOMPASA v Jugoslaviji in
pooblaščenice agencije v Jugoslaviji.

IZBRALI SO ZA VAS

V MERKURJEVI prodajalni GLOBUS vam nudijo bogato izbiro blaga iz uvoza: garniture kozarcev (za pivo, vino, whisky, sadne kupe) vrče, vaze, servise za kompot, jedilne in čajne servise; vse iz kvalitetnega stekla in porcelana. Poleg naštetega vam nudijo tudi široko izbiro keramike uporabne za mikrovalovne pečice, stojala za sušenje perila in servirne vozičke.

PESTRA PONUDBA! UGODNE CENE, OBROČNO ODPLAČEVANJE.

Mlekarna Kranj
divni gorenjskih
plavin

pirhi
 šunka
 hren
 in

**KRANJSKA
 GAUDA**

FREIZEIT -

salon avtomobilov, Celovec, 4. - 8. aprila 1990

CELOVEC, VÖLKERMARKTERSTRASSE 145
 (DRUGI SEMAFOR V CELOVCU DESNO, PRI
 "KIKI" LEVO - 400 M) Tel. 9943-463-32231
**POZOR! NAJDETE NAS TUDI NA CELOVŠKEM
 SEJMU Z NAJNOVEJŠIMI MODELI (OD 4. 4. - 8. 4.
 1990)**

TRGOVINA
 »SONČEK«

V Kranju, Cankarjeva 7
 VAM NUDI DEKLIŠKA
 IN FANTOVSKA
 OBLAČILA ZA BIRMO
 - OBHAJLO.
 SONČEK
 VAS PRIČAKUJE!

AUTOCOMMERCE

Ljubljana

Podjetje za zunanjo in notranjo trgovino,
 servisno in proizvodno dejavnost p. o.
 Ljubljana, Trdinova 4

PREDSTAVNIŠTVO KRANJ

Cesta JLA 14
 Telefon.: 23-968, 22-364

- osebna in dostavna vozila Mercedes Benz, Audi, VW, TAS - Golf, IMV - Renault, Citroen, Honda, Wartburg
- tovorna vozila FAP in MB FAP z nadgradnjami in priključnimi vozili
- avtoplašči MICHELIN za osebna, dostavna in tovorna vozila
- proizvodi CASTROL
- rezervni deli za VW TAS in IMV RENAULT - R4 in R5
- program plovil ELAN
- trenutno dobra ponudba uvoženih gorskih koles
- varilni agregati in električni agregati ULJANIK

Delovni čas trgovine:
 7.30 - 15.30, sobota 8. - 12. ure
 Tel. št. v trgovini: 23-977

OBIŠČITE NAS!

GORENJSKA
 KMETIJSKA
 ZADRUGA

TZO

SLOGA

Kranj

KMETOVALCI!

Vabimo vas v našo prodajalno
 kmetijske mehanizacije v Kranju,
 Cesta 1. maja 65 (pred mlekarno
 Čirče), tel.: 064-35-032 in 35-750

IZ SVOJE PROIZVODNJE VAM
 PONUJAMO AKSIALNE IN
 RADIALNE VENTILATORJE
 GROS ZA DOSUŠEVANJE SENA

PRODAJNI PROGRAM
 Traktorji: ZETOR, TORPEDO,
 IMT 539

Rezervni deli in repromaterial,
 posredovanje pri prodaji rabljene
 kmetijske mehanizacije, servis SIP

- Po konkurenčnih cenah proizvodni program SIP, nakladalne prikolice, kosilnice, obračalniki, silokombajne itn.
- Puhalniki za seno grič z dozirno mizo
- Program PÖTINGER - nakladalne prikolice, obračalniki, silokombajni
- Nemški obračalni plugi LANDSBERG
- Plugi domače izdelave, predsetveniki, sejalnice za žito in koruzo
- Škropilnice AGROMEHANIKA
- Cisterne in mešalniki za gnojevko creina
- Hlevska oprema KOVIN
- Molzni stroji, hladilni bazeni - fecro in električni potopni hladilniki mleka LTH
- Kiperske prikolice

- Linija strojev za pridelavo krompirja, sadilniki, izkopalniki ter kombajni in sortirniki s Poljske

Velika ponudba sredstev za varstvo rastlin po zelo ugodnih pogojih. Informacije po tel.: 064-22-616. VSE STROJE PRODAJAMO TUDI NA VEČMESEČNI KREDIT POD UGODNIMI POGOJI!

Naše varčevalce obveščamo, da je letna obrestna mera za vlogo na vpogled od 1. 4. 1990 spremenjena od 10 % na 15 %. Informacije po tel. 26-171 (HKS)

NEMŠČINA ZA ZAČETNIKE

30 urni program za odrasle (ob torkih)
Inf. po tel.: 622-942 (vsak dan od 16. ure dalje)

Prodaj zelo dobro ohranjen GOLF X, letnik december 1986. Informacije na ☎ 77-120, po 20. uri 4887

Prodaj VISO super E, letnik 1983. ☎ 79-972 4869

Prodaj 126 P, letnik 1980, registriran do julija 1990. ☎ 39-641 4872

Prodaj JUGO 45, letnik 1988. Golnik 35 4874

Prodaj Z 128 GX, star eno leto in 8 mesecev. ☎ 632-486 4875

APN 4 in spredaj karambolirano SKOLJKO za Jugo, prodam. Bojan Krmelj, Poljanska 37, Škofja Loka 4878

Ugodno prodaj 126 P, letnik 1979, registriran do marca 1991. ☎ 50-388 4879

Prodaj JUGO 45, letnik 1986. ☎ 80-887 4880

Prodaj R 4, letnik 1982. Lovrečič, Oprešnikova 84, Kranj, ☎ 26-208 4882

Prodaj 126 P, letnik 1984. ☎ 37-934 4889

Prodaj GOLF JXD, letnik 1986, temnomodre barve, 64.000 km. ☎ 621-432 4893

Prodaj Z 125 P, letnik 1978, registrirana do 19. 3. 1991, v dobrem stanju. Cena 2.200 DEM. ☎ 25-133 4904

Prodaj Z 101, letnik 1977, IR motor, prevoženih 34.000 km, registrirana do 19. 12. 1990 in NSU 1000, motor 1.100 ccm, letnik 1972, obnovljen, vozen. ☎ 632-852 4911

Z 750 LE, letnik 1981, registrirana do februarja 1991, prodam. Luže 6, Senčur 4914

Prodaj AUDI 80, letnik 1988, 27.000 prevoženih kilometrov. ☎ 65-149 4915

Prodaj GOLF diesel, letnik 1987, ogled v nedeljo po 17. uri. Zg. Bitnje 59 4345

Prodaj LADO 1300, letnik 1985 za 5500 DEM. Pisovec, Zg. Besnica 29 4343

Prodaj Z 750, letnik 1977 in CTX 80. ☎ 064-633-608

Dirkalno KOLO Rog, na 5 prestav, rabljeno, prodam. Debeljak, Stara Loka 131, Škofja Loka ☎ 621-819

Prodaj Z 101 GTL 55, letnik 1987. ☎ 48-146 popoldne

Prodaj R-4 TLS IMV, letnik 1983 in PRALNI STROJ Gorenje PS-45-85, rabljen 1 leto. Virje 18, Tržič ☎ 50-854

ZAPOSLITVE

Prijetno dekle išče redno zaposlitev v STREŽBI. Šifra: NATAKARICA 4033

KV MIZARJA zaposlim takoj ali po dogovoru. Mizarstvo Smolej, Kovor 63, Tržič, ☎ 57-313 4480

Turistično društvo Dragočajna - Moše, 61216 Smednik razpisuje prosta dela in naloge: RECEPTORJA z znanjem dveh tujih jezikov, SNAŽILKE in HIŠNIKA v kampu. Vsa dela se bodo opravljala v Kampu Smednik v Dragočajni, od 1. 5. do 15. 10. 1990. Prijave sprejemamo 8 dni od objave. Dodatne informacije se dobijo na ☎ 061/627-003, popoldne 4540

V gostilni honorarno zaposlim KV KUHARJA ali KUHARICO. Informacije na ☎ 36-085 4577

Honorarno zaposli dekle za DELO v bifeju v bližini Kranja. ☎ 632-928 4579

Honorarno delo dobi samostojna ŠIVILJA. ☎ 621-203, po 19. uri 4613

Iščem ZIDARJA za izdelavo fasade, 800 kvad. m. Luže 19, Senčur 4615

Iščem žensko za POMOC pri čuvanju dojenčka in lažjih gospodinjskih delih, 8 ur dnevno. ☎ 34-141 4620

AKVIZITERJE tekstilnih izdelkov iščem. Šifra: DOLGČAS 4625

Za honorarno zaposlitev iščemo AVTOKLEPARJA. ☎ 70-462 4643

Honorarno zaposliti dve dekleti za delo v STREŽBI in KUHARJA za peko pizz. Možnost priužitve. ☎ 38-585 4744

Zaposlitev nudim mlajšemu, pridnemu DELAVCU v tekstilni stroki. ☎ 22-895 4754

Za 4 ure dnevno v dopoldanskem času honorarno zaposlim DELAVCA (slovenca). Šifra: PLAČILO PO DOGOVORU 4798

Iščem PREVOZNIKA za selitev pohištva. C. Staneta Žagarja 49, II. nadstropje, Kranj 4832

Mlad ELEKTROTEHNIK išče zaposlitev. Možnost priužitve drugega dela. Lasten prevoz. ☎ 28-861, int. 28-90, dopoldne (Dobnikar) 4836

V Pekarni zaposlimo pridnega DELAVCA. Informacije na ☎ 27-935 4850

Takoj zaposlim KV ZIDARJA. Informacije po 16. uri. Jezerska c. 78/a, Kranj 4859

Honorarno, kasneje redno zaposliti KUHARJA ali KUHARICO na Jezerskem. Ponudbe na naslov: Daniel Vidic, Preddvor 32 4865

TROBENTAČI! Narodno - zabavni ansambel išče mlajšega TROBENTAČA z odsluženim vojaškim rokom. ☎ 45-794 4890

Takoj redno zaposlimo TOČAJKO za nedoločen čas. Kegljaški klub "Triglav", Sejmišče 6, Kranj 4909

GOSTILNA LAKNER REDNO ZAPOSLOI KV KUHARICO IN HONORARNO NATAKARICO. OGLASITE SE NA NASLOV: CESTA NA BRDO 33, KOKRICA, OD 10. - 22. URE.

ŽIVALI

V maju bom PRODAJAL JARKICE isa brown, odlične nesnice. Naročila sprejemam na naslov: Ivan Oman, Zminec 12, Škofja Loka

JARKICE, rjave, lahko dobite od ponedeljka dalje. Belehrarjeva 49, Senčur 4508

Rjave JARKICE in od 15 do 20 kg težke PRAŠIČKE, prodam. Stanonik, Log 19, Škofja Loka 4525

Mladi KOZI, ena z mladičema in ena breja, prodam. Mežan, Grajska 12, Bled 4555

Prodaj štiri KUNCE - samice, za razplod. Preddvor 75, ☎ 45-031

Prodaj mladiče nemškega OVČARJA, stare 7 tednov, z rodovnikom, mati slovenska prvakinja in potomka svetovnega prvaka. Bernik, Groharjevo nas. 6, Škofja Loka, ☎ 620-140 4560

Prodaj mlado KRAVO, ki bo v kratkem telila. Ribno, V Dobje 5, Bled 4564

Prodaj BIKCA za pleme. ☎ 632-894 4565

Prodaj 8 mesecev brejo TELICO s poreklom, semenski KROMPIR igor ter krmilni KROMPIR. ☎ 70-684 4570

Prodaj PUJSKE. Luže 38, Senčur

Prodaj 7 tednov staro TELICO. Koselj, Ribno 46, Bled 4611

Prodaj TELIČKO in BIKCA simentalca. Luže 19, Senčur 4616

Prodaj 6 tednov starega BIKCA, za nadaljnjo rejo ali zakol. Sp. Lipnica 14, Kamna gorica, ☎ 74-606 4617

Prodaj črne pritlikave PUDLJE, stare 6 tednov, čistokrvne, brez rodovnika. ☎ 22-933 4367

Prodaj KRAVO. Benedik, ☎ 64-132 4644

Prodaj BIKCA simentalca, stara 14 dni. Bodešče 36, Bled 4647

Prodaj mlado KRAVO in osem tednov staro TELIČKO. Trata 16, Škofja Loka 4671

Prodaj PUJSKE, težke 30 kg in manjše. Sp. Brnik 60, Cerklje 4709

Prodaj KRAVO in OVCE. Lom 29, Tržič 4745

Prodaj tri tedne starega BIKCA. Hrastje 46, Kranj 4748

Prodaj osem tednov staro črnobelo TELICO. Ogled popoldne. Grošelj, Brezovica 2, Kropa 4771

Prodaj 10 tednov starega BIKCA. Arh, Bodešče 10, Bled 4810

Prodaj plemenske OVCE. Gros, Na Jasi 33, Tržič 4830

Prodaj 10 dni starega črnobelega BIKCA. Bugar, Moše 7, Smednik 4839

Prodaj 5 tednov starega BIKCA. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 4846

Prodaj od 15 do 80 kg težke PRAŠIČKE. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 4847

Prodaj 120 kg težkega BIKCA simentalca. Janez Stroj, Dvorska vas 30, Begunje 4858

Prodaj 7 tednov staro črnobelo TELIČKO. Kamna gorica 64, ☎ 79-424, popoldne 4881

Prodaj 11 tednov staro TELIČKO simentalca. Sr. Bitnje 97, Žabnica 4887

Prodaj KRAVO po izbiri. Žiganja vas 31, Duplje 4895

Prodaj 5 mesecev brejo KRAVO. ☎ 42-471 4905

Prodaj težko OVCO za zakol. rodovnika. ☎ 48-090 4910

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, babice in prababice

KATARINE DOLENEC

roj. Demšar iz Vinharjev 8

se iskreno zahvaljujemo sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste kakorkoli pomagali in jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se osebju Zdravstvenega doma Škofja Loka in Dializnemu oddelku Kliničnega centra za dolgoletno zdravljenje in pomoč. Vsem še enkrat najlepša hvala!

VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

MARIJE KERŠTINC

roj. Žalar

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebna zahvala Marti in Nacetu Marčunu za vso pomoč v času njene bolezn. Zahvala tudi medicinski sestri Metki za vso pomoč in lajšanje bolečin v zadnjih trenutkih življenja. Zahvala tudi g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred.

MOŽ TONE

Zg. Duplje, marca 1990

ZAHVALA

V 83. letu nas je po težki bolezn zapustila draga mama, babica in teta

ANGELA BERGANT

roj. Varl iz Zg. Dobrave pri Kropi

Iskreno se zahvaljujemo dr. Nuši Potočnik, sovaščanom, posebej Alojžu Vidicu, zastavonošam, sodelavcem Mehanizmi Lipnica, gostbenikom Verige Lesce in pevcem KUD Staneta Žagarja. Vsem prijateljem in znancem še enkrat iskrena hvala!

VSI NJENI

ZAHVALA

V 84. letu nas je za vedno zapustil naš dragi ata, stari ata, praded, tast in stric

JANEZ ZAVRL

Šimnov ata iz Vopovelj

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem, GD Sp. Brnik, pevcem cerkvenega zbora Sp. Brnik, sodelavcem ZSMH Kranj za podarjeno cvetje, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala gospodinu pri odprtem grobu, zvonarjem in g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred.

Sinovi Ivan, Milan in Miro ter hčerke Mari, Cilka in Rozka z družinami

Pšenična polica, 21. marca 1990

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame, sestre, tete in tašče

PAVLE HUDOBIVNIK

roj. Plemelj p. d. Novakove mame iz Hotemaž

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, Cestnemu podjetju, IBI Kranj, Domu Albina Drolca Preddvor za izrečena sožalja in podarjeno cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni osebju Doma Albina Drolca za nego in skrb. Zahvaljujemo se dr. Sajovicu za zdravljenje na domu, Bolnišnici Golnik, pevcem, g. dekanu iz Senčurja in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti moža, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta

JANEZA DOLENCA st.

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sosedom, prijateljem in sodelavcem za izrečena sožalja in darovano cvetje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala dr. Torelu in osebju Bolnišnice Golnik za nudenje zadnje pomoči. Zahvala tudi g. kaplanu za lepo opravljen pogrebni obred in hvala trobentaču za odigrano melodijo. Še enkrat vsem iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njegovi
Zg. Bitnje, 26. marca 1990

V SPOMIN

Kako je hiša strašno prazna, odkar Tebe v njej več ni.

30. marca mineva žalostno leto, odkar Te ni več med nami naš dobr in skrbni mož, oče in ded

JANEZ ZAMLEN

Vsem, ki se ga kdaj spomnite, stojte ob njegovem grobu ali mu prižgete svečo, iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, praded, brata, tasta in strica

JOŽETA MULEJA

iz Zg. Gorij 50

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo godbi na pihala Gorje, gasilskim društvom Gorje, Podhom in Zasip, pevcem Zupan za zapete žalostinke, praporščakom, župniku za lep pogrebni obred in gospodinu za poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

VSI NJEGOVI

Zg. Gorje, 19. marca 1990

Socialisti dregnili v škofjeloško rak rano

Poljanska obvoznica pred desetimi leti in danes

Škofja Loka, 29. marca - V Socialistični zvezi so v okviru predvolilnih aktivnosti v torek povabili Ločane na debato o eni najbolj žgočih tem mesta, o poljanski obvoznici. Uvodničar je bil Viktor Žakelj, kandidat gorenjskih socialistov za republiški družbenopolitični zbor, pred desetletjem pa škofjeloški župan.

Viktor Žakelj je posegel dva najst let nazaj, ko so začeli pripravljati načrte za obvoznico kot del "uranske ceste", ki bi jo polovično sfinanciral RUŽV v izgradnji, polovično pa republiška skupnost za ceste. Med ducatoma variant je bila najdražja varianta za gradom z daljšim tunelom, druga s tunelom pod Hribcem, medtem ko so bile variante ob Sori najcenejše. Dve leti je trajalo, kot je slikovito dejal Viktor Žakelj, "povuci-potegni", preden je skupščina končno osvojila tunnelsko varianta obvoznice pod Hribcem. »Sodobne tranzitne poti, zlasti v novejšem času, obhajajo mesta. Škofja Loka je razen tega urbanistično zelo zapletena, zato je konflikt cest toliko bolj navzoč; vsakršna drugačna rešitev, razen obvoznice, ki mesto kot celoto prežela in razdelila na dva dela. Zato sem tudi sam menil, da bi Škofja Loka morala imeti obvoznico pod Hribcem. Tudi danes sem še vedno za obvoznico. Občani se morajo odločiti.«

Bogomila Mitič, kandidatka Socialistične zveze za občinski družbenopolitični zbor, je navzočim prinesla najbolj sveže novice o poljanski obvoznici, katere načrtovanje je lani loška skupščina prepustila strokovnjakom, zbranim okrog republiške uprave za ceste, med katerimi je tudi priznani avtor ljubljanskih obvoznic prof. dr. Boris Gabrček. »V republiki trenutno obdelujejo tri že znane variante, to je tunnelsko, t.i. rdečo in zeleno. Rdeča gre po južnem obrobju Suhe in mesta Škofje Loke, zelena pa je puštal-

da bo zagovarjala najboljšo strokovno rešitev.

V debato se je vključil tudi sedanji loški župan, ki je, potem ko osem let po sprejetju variante tunnelske obvoznice nihče ni ničesar naredil, da bi jo zgradili, lani prek strokovne komisije izvršnega sveta ponudil Ločanom preprostejšo varianta skozi Puštal in - pogorel. Dejaj je, da je sodelavci večkrat načel tunnelsko varianta v republiški skupnosti za ceste, kjer pa o tem niso hoteli ničesar slišati, češ da niso sodelovali pri tej varijanti. Res pa je tudi, da zna republika odlično izkoristiti lokalne razprtije, samo da ji ni treba dajati denarja. Svetoval je, naj bi v primeru, če bo konec leta sprejeta najdražja varianta, ki bo morda čakala v vrsti deset, dvajset, trideset let, vendarle vsaj zaslišno obnovili sedanjo poljansko cesto.

H. Jelovčan

Izlet na Vremščico

Planinska sekcija pri Društvu upokojencev Kranj vabi vse ljubitelje planinskih izletov na izlet na Vremščico, ki bo v ČETRTEK, 5. aprila 1990. Odhod z vlakom bo ob 5.43 uri s kranjske železniške postaje do Košane, kjer se bomo priključili Slovenski planinski poti. Preko Vremščice se bomo spustili do Škofjanskih jam. Ob 14.30 uri se bomo iz Divače vrnili z vlakom v Kranj. Skupno je 4 do 5 ur lahke hoje. S seboj vzemite Slovensko transferzalno knjižico.

V Kranju kupite povratno vozno karto za vlak s popustom za upokojence.

Izlet na Primorsko in v Italijo

Društvo upokojencev Kranj vabi vse svoje člane in ostale upokojence na zanimiv izlet, ki bo v torek, 24. aprila, v Vipavo, Novo Gorico, Sveto goro, Dobrdo, Redipuglio in italijansko Gorico. Prijave sprejema društvo do vključno 3. aprila, vsak ponedeljek, sredo in petek od 8. do 12. ure.

Če ste sami...

Jutri, v soboto, 31. marca, ob 19.30 se bodo člani Kluba Harmonija prvič dobili na družabnem srečanju v hotelu Creina, ki ga bodo popestrili s plesom. Srečanje bo v dvorani blizu recepcije. Na svoj večer vabijo vse, ki se počutijo podobno kot oni, osamljene, odrinjene. Edini pogoj je, da so stari nad 30 let.

D. D.

Zdravilo, ki ga ni izdelal še noben farmacevt

Kranj, 28. marca - V nesrečah, pri hudih krvavitvah, pri operacijah je bolnišnicam potrebna kri, nepogrešljivo zdravilo, ki ga doslej še ni uspelo izdelati nobeni farmacevtski tovarni. Da je imajo bolnišnice vselej dovolj na voljo za pomoč bolnikom in ponesrečencem, gre zahvala krvodajalcem. Te dni organizacija Rdečega

križa iz Kranja spet prireja že tradicionalno tritedensko krvodajalsko akcijo, ki med ljudmi vselej močno odmeva. Tudi med mladimi iz šol so v Kranju nabrali veliko krvodajalcev, večina pa je med krvodajalci tistih najzvestejših, ki imajo v knjižici več (ali pa več deset) odvzemov krvi.

Uroš Gros, četrtošolec Iskrine šole iz Kranja: »Letos sem prvič krvodajalec. Odločil sem se, da bom poskusil in če bo vse v redu, bom še kdaj daroval kri. Tudi moja mama je krvodajalka, pa sva o tem spregovorila nekaj besed. V razredu se nas je deset odločilo, da se udeležimo krvodajalske akcije. Malce je na to vplivalo tudi dejstvo, da nam pripada prost dan.«

Franc Šmid iz Stražišča: »Prvič sem dal kri pri 18 letih, nato v vojski, potem pa se je to kar nadaljevalo. Letos sem sedemnajstični krvodajalec. To je eden od načinov, kako pomagati ljudem. Sam na srečo še nisem potreboval krvi. V delovnih organizacijah mi niso delali težav glede prostega dne, slišal sem, da krvodajalcem zdaj pripadajo dva prosti dneva.«

Marko Grašič, tretješolec Iskrine šole: »Krvodajalstva doslej nisem poznal, a prebrisan sem, da mi ne more škoditi, če poskusim. Nisem preverjal, ali je v družini kdo krvodajalec, najbrž sta oče in mama oba kdaj darovala kri. Jaz sem se za to dejanje odločil sam. Nič me ne skrbi, da bi se pri krvodajalstvu okužil z aidsom, saj vem, da igle in vse druge pripomočke na Zavodu za transfuzijo brezhilno razkužujejo.«

Vladimir Oblak iz Stražišča: »Dobro se počutim, če enkrat letno darujem kri, zato bom vztrajal, dokler mi bo prijalo. Prvikrat me je k temu dejanju nagovoril kolega, odtlej pa kar redno dajem kri. Dvajsetkrat sem jo daroval. V KŽK, kjer sem šofer, imajo kar razumevanje za moje početje, enako družina. Tudi žena je bila krvodajalka, letos pa je zbolela, tako da se ne udeležuje krvodajalske akcije.«

Mateja Rihtaršič, četrtošolka Iskrine šole: »Menda sem danes edino dekle med številnimi fanti, ki bodo darovali kri. Smo pač bolj fantovska šola, to nima nič opraviti s pogumom. Zakaj sem krvodajalka? Zdi se mi lepo, če daš kri. Morda jo bom tudi sama kdaj potrebovala.«

Milena Juvan iz Stražišča: »Prav je, da človek kdaj kaj stori za koga drugega. Kri sem darovala šele sedemkrat, k temu pa so me spodbudile okoliščine ob hčerinem rojstvu, ko sem pričakovala, da bo potrebovala kri. V Domu upokojencev, kjer delam, so mi odbrili dva prosti dneva. Tudi to je spodbudno, saj krvodajalcu omogoča, da si dobera opomore.«

D. Z. Žlebir
Foto: F. Perdan

Nagradna križanka

Rešitev prejšnje križanke: vodoravno: psihiatrija, organ, August Strindberg, Sholar, Igman, ILO, tora, Arno, Norton, od, Konsalik, EA, Rok, ts, Ita Rina, Lvov, nečastnost, očitanje, stih, la, žanr, kara, čabar, Enka, osolek, rana, vnema, Brandt, Pietro, eh, otisk, Arnol, karate, sla, aki, elektromotor, raj, rast, Dragan.

Izreballi smo: 1. nagrada Bojan Cuder, Cesta revolucije 7, Jesenice. 2. nagrada Albina Brdnik, Smlednik 34, Smlednik in tri tretje nagrade: Franc Brdnik, Smlednik 34, Smlednik; Branko Sukič, Ulica 1. avgusta 9, Kranj in Anica Bizjak, Loka 17, Tržič. Čestitamo!

Za današnjo križanko razpisujemo naslednje nagrade:

1. nagrada: 300 din

2. nagrada: 200 din

Tri tretje nagrade po 150 din

Rešitve pošljite do srede, 4. aprila, na naslov: uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj (za nagradno križanko).

Krvodajalska akcija v Kranju

Razpored prevozov v Ljubljano od 3. do 6. aprila

Torek, 3. aprila

ob 6. uri RK Vodovodni stolp pred Gasilci 50 krvodajalcev
ob 7. uri RK Goriče AP Goriče 15 krvodajalcev
ob 8. uri RK Golnik pred bolnico 40 krvodajalcev
ob 9. uri RK Čirče AP Čirče 30 krvodajalcev

Sreda, 4. aprila

ob 6. uri RK Cerklje AP Vasca, Cerklje 50 krvodajalcev
ob 7. uri RK Cerklje AP Cerklje, Grad, Dvorje 50 krvodajalcev
ob 7. uri RK Šenturška gora AP Šenturška gora 20 krvodajalcev
ob 8. uri RK Cerklje AP Cerklje, Zg. in Sp. Brnik, Vopovlje 50 krvodajalcev
ob 9. uri RK Cerklje AP Cerklje, Pšata, Šmartno, Poženik, Pšenična polica 50 krvodajalcev

Četrtek, 5. aprila

ob 8. uri RK Predoslje AP Predoslje, Suha 50 krvodajalcev
ob 10. uri RK Besnica vse AP Besnica 70 krvodajalcev

Petek, 6. aprila

ob 6. uri RK Šenčur vse AP Šenčur 70 krvodajalcev
ob 7. uri RK Šenčur vse AP Šenčur, Sr. vas 50 krvodajalcev
ob 8.30 RK Vodovodni stolp pred Gasilci 70 krvodajalcev
ob 9.30 RK Bitnje vse AP Bitnje 70 krvodajalcev
ob 11. uri RK Voglje AP Voglje 30 krvodajalcev
ob 11. uri RK Kokra AP Kokra 15 krvodajalcev

Vljudno prosimo za točne odhode avtobusov. Krvodajalska akcija bo v Kranju še od 10. do 13. aprila. Prisrčno vabljene! Rdeči križ Kranj

DOVOLILNI GLAS	PLANŠAR	PREBVALEC KARAN-TANJE	GRŠKA BOGINJA MODROSTI	ST. AMER FILMSKA IGRAJKA	DIAPOTIV	DOVOLILNI GLAS	OVČKA GOLENICA	OLIVNO ZELEN MINERAL	RUS. ZELENJAVNA JUHA	IT. MESTO V PEMONTU	LURNJAC
SKAND. DVORNI PESNIK IN PEVEC						NABIRALEC GOZDNIH SADEŽEV					
IT. MEDNAR. ŠAHOVSKI MOJSTER (STEFANO)						FR. IME BELGIJ. MESTA AALST					
BORIŠČE						SREDNEMSKI GRM ROJ. KRAJ KETTEJA					
ZOLAJEV ROMAN					OTOKAR KERŠOVAN						
RAZTELEŠEVALEC						NEKO JAP. PRESTOLNICA				DELINKVENT	KOČAR
RAJKO TURK			PREVARA OTOK V PRESHAN. JEZERU			AMER. PEV. KAZAV. NE GLASBE					
AVTOR KRIŽANKE R. NOČ	GERMANSKI OREL	NAJAV. JADR. OTOK			ČRNSKI BOBEN	GORSKI PRELAZ V TRENTO					SVINEC TEKOČINA V ŽILAH
MESTO V NOTR. DALMACIJI					FRANC. IZ. DELOVALEC KLAVIRJEV				JADRANSKI OTOK (NOVALJA)	ZEM. OŽINA NA MALAKI (INKOVSKI VLADAR)	
POSREDENIK V ELEK. TROTEHNIKI					VER. OOPADNIK HUS. KRALJI BOGOV V EGIPT.	UVEDENEC ZA IRANSKI JEZIK					
KLINAR CIRIL			OTOK V KVARNER. ZALIVU			NEMŠKI ZDRAVNIK (GERHARD) TELESNA STRAŽA					TANTAL JEZERO V UGAŠLEM VULKANU
DOVOLILNI GLAS	NEMŠKA VOJNA LUKA	MADŽARI	TRAVNIŠKA ZDRAVILNA RASTLINA	GL. MESTO SOMALIJE MESTNI NASAD				RIM. BOG. LUBEŽNI POSADA, IZMENA			
DESETAR V NEKAT. ARMADAH						SL. MLAD. PISATELJ (FRANI) CIMOSOV AVTO				ANTON POLENEC PREDIGRA V SPAN. TEATRU	ATA
KRAŠKA PLANOTA V BOSNI. ZNA. NA IZ. NOB					MATI BOGOV V GR. MT. ALIDA VALLI			VELEMESTO V SEV. ITALIJ. BARU			
DRŽAVNA BLAGAJNA											
VISTA TV ANTENE					SLOV. SLOVNIČAR						KAREL ERGEN
					RAZLIČICA NAČOČA						